

HARUN YAHYA CEP KİTAPLARI SERİSİ 12.

DİNSİZLİĞİN İLKEL MANTIĞI

HARUN YAHYA

Kötülük, haksızlık, üzüntü, karamsarlık, sıkıntı, yalnızlık, korku, stres, güvensizlik, vicdansızlık, endişe, öfke, kıskançlık, kin, uyuşturucu bağımlılığı, ahlaksızlık, kumar, fuhuş, açlık, fakirlik, yolsuzluk, hırsızlık, kavga, düşmanlık, cinayet, savaş, çalışma, zulüm, ölüm korkusu...

insanların ve toplumların yaşadıkları bu tür olumsuzluklar, dünya üzerinde yüzyıllardan beri hakimdir.

Şüphesiz bu olumsuzlukların tek çözümü "gerçek din ahlakı"nın yaşanmasıdır.

Gerçek din ahlakının yaşanmadığı sürece insanlar bu olumsuzluklara mahkumdur.

Çünkü bu, "dinsizliğin ilkel mantığı"dır.

Bu kitapçıkta, Allah'ın insanlara indirdiği gerçek din ahlakının tarif ettiği

"güzel ahlak" modeli yaşadığı

takdirde "dinsizliğin ilkel mantığı"nın yani kötülüklerin, karamsarlıkların, toplumsal

huzursuzlukların ne şekilde engelleneceği, olumsuzlukların nasıl ortadan kalkacağı,

insanların maddi manevi ne gibi kazançlar sağlayacağı ve tüm bu olumsuzluklardan

kurtulabilmek için de dinin tek alternatif çözüm olduğu anlatılmaktadır.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Bu kitap Harun Yahya'nın konuyla ilgili olarak daha önce kaleme aldığı eserlerinden önemli bölümlerin derlenmesi ile oluşturulmuştur. Amaç, okuyucuların Harun Yahya serisinin tamamını okuyabilmesidir.

Cep Kitapları Serisi hazırlanırken, Türk halkının içinde bulunduğu ekonomik durum göz önüne alınmış, bu duruma uygun fiyatlarla okuyucuya hizmet etmek amaçlanmıştır. Bu seri hazırlanırken kendisinden alıntılar yapılan kitapların orijinallerine, Harun Yahya'nın eserlerini satan tüm kitapçılardan veya www.harunyahya.org internet sitesinden ulaşabilirsiniz.

OKUYUCUYA

● Bu kitapta ve diğer çalışmalarımızda evrim teorisinin çöküşüne özel bir yer ayrılmasının nedeni, bu teorisinin her türlü din aleyhtarı felsefenin temelini oluşturmasıdır. Yaratılışı ve dolayısıyla Allah'ın varlığını inkar eden Darwinizm, 140 yıldır pek çok insanın imanını kaybetmesine ya da kuşkuya düşmesine neden olmuştur. Dolayısıyla bu teorisin bir aldatmaca olduğunu gözler önüne sermek çok önemli bir imani görevdir. Bu önemli hizmetin tüm insanlarımıza ulaştırılabilmesi ise zorunludur. Kimi okuyucularımız belki tek bir kitabımızı okuma imkanı bulabilir. Bu nedenle her kitabımızda bu konuya özet de olsa bir bölüm ayrılması uygun görülmüştür.

● Belirtilmesi gereken bir diğer husus, bu kitapların içeriği ile ilgilidir. Yazarın tüm kitaplarında imani konular, Kuran ayetleri doğrultusunda anlatılmakta, insanlar Allah'ın ayetlerini öğrenmeye ve yaşamaya davet edilmektedir. Allah'ın ayetleri ile ilgili tüm konular, okuyanın aklında hiçbir şüphe veya soru işareti bırakmayacak şekilde açıklanmaktadır.

Bu anlatım sırasında kullanılan samimi, sade ve akıcı üslup ise kitapların yediden yetmişe herkes tarafından rahatça anlaşılmasını sağlamaktadır. Bu etkili ve yalın anlatım sayesinde, kitaplar "bir solukta okunan kitaplar" deyimine tam olarak uymaktadır. Dini reddetme konusunda kesin bir tavır sergileyen insanlar dahi, bu kitaplarda anlatılan gerçeklerden etkilenmekte ve anlatılanların doğruluğunu inkar edememektedirler.

● Bu kitap ve yazarın diğer eserleri, okuyucular tarafından bizzat okunabileceği gibi, karşılıklı bir sohbet ortamı şeklinde de okunabilir. Bu kitaplardan istifade etmek isteyen bir grup okuyucunun kitapları birarada okumaları, konuyla ilgili kendi tefekkür ve tecrübelerini de birbirlerine aktarmaları açısından yararlı olacaktır.

● Bunun yanında, sadece Allah rızası için yazılmış olan bu kitapların tanınmasına ve okunmasına katkıda bulunmak da büyük bir hizmet olacaktır. Çünkü yazarın tüm kitaplarında ispat ve ikna edici yön son derece güçlüdür. Bu sebeple dini anlatmak isteyenler için en etkili yöntem, bu kitapların diğer insanlar tarafından da okunmasının teşvik edilmesidir.

● Kitapların arkasına yazarın diğer eserlerinin tanıtımlarının eklenmesinin ise önemli sebepleri vardır. Bu sayede kitabı eline alan kişi, yukarıda söz ettiğimiz özellikleri taşıyan ve okumaktan hoşlandığını umduğumuz bu kitapla aynı vasıflara sahip daha birçok eser olduğunu görecektir. İmani ve siyasi konularda yararlanabileceği zengin bir kaynak birikiminin bulunduğu şahit olacaktır.

● Bu eserlerde, diğer bazı eserlerde görülen, yazarın şahsi kanaatlerine, şüpheli kaynaklara dayalı izahlara, mukaddesata karşı gereken adaba ve saygıya dikkat etmeyen üsluplara, burkuntu veren ümitsiz, şüpheci ve ye'se sürükleyen anlatımlara rastlayamazsınız.

HARUN YAHYA CEP KİTAPLARI SERİSİ .12.

DİNSİZLİĞİN İLKEL MANTIĞI

HARUN YAHYA

Nisan, 2002

YAZAR HAKKINDA

Harun Yahya müstear ismini kullanan yazar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. Daha sonra İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde ve İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde öğrenim gördü. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır.

Yazarın müstear ismi, inkarcı düşünceye karşı mücadele eden iki peygamberin hatıralarına hürmeten, isimlerini yad etmek için Harun ve Yahya isimlerinden oluşturulmuştur. Yazar tarafından kitapların kapağında Resulullah'ın mührünün kullanılmış olmasının sembolik anlamı ise, kitapların içeriği ile ilgilidir. Bu mühür, Kuran-ı Kerim'in Allah'ın son kitabı ve son sözü, Peygamberimiz (sav)'in de hatem-ül enbiya olmasını remzetmektedir. Yazar da, yayınladığı tüm çalışmalarında, Kuran'ı ve Resulullah (sav)'ın sünnetini kendine rehber edinmiştir. Bu suretle, inkarcı düşünce sistemlerinin tüm temel iddialarını tek tek çürütmeyi ve dine karşı yöneltilen itirazları tam olarak susturacak "son söz"ü söylemeyi hedeflemektedir. Çok büyük bir hikmet ve kemal sahibi olan Resulullah (sav)'ın mühürü, bu son sözü söyleme niyetinin bir duası olarak kullanılmıştır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini tüm dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını gözler önüne sermektir.

Nitekim Harun Yahya'nın eserleri Hindistan'dan Amerika'ya, İngiltere'den Endonezya'ya, Polonya'dan Bosna Hersek'e, İspanya'dan Brezilya'ya kadar dünyanın pek çok ülkesinde beğeniyle okunmaktadır. İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Portekizce, Urduca, Arapça, Arnavutça, Rusça, Boşnakça, Uygurca, Endonezyaca gibi pek çok dile çevrilen eserler, yurt dışında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir.

Dünyanın dört bir yanında olağanüstü takdir toplayan bu eserler pek çok insanın iman etmesine, pek çoğunun da imanında derinleşmesine vesile olmaktadır. Kitapları okuyan, inceleyen her kişi, bu eserlerdeki hikmetli, özlü, kolay anlaşılır ve samimi üslubun, akılcı ve

ilmi yaklaşımın farkına varmaktadır. Bu eserler süratli etki etme, kesin netice verme, itiraz edilemezlik, çürütülemezlik özellikleri taşımaktadır. Bu eserleri okuyan ve üzerinde ciddi biçimde düşünen insanların, artık materyalist felsefeyi, ateizmi ve diğer sapkın görüş ve felsefelerin hiçbirini samimi olarak savunabilmeleri mümkün değildir. Bundan sonra savunsalar da ancak duygusal bir inatla savunacaklardır, çünkü fikri dayanakları çürütülmüştür. Çağımızdaki tüm inkarcı akımlar, Harun Yahya külliyyatı karşısında fikren mağlup olmuşlardır.

Kuşkusuz bu özellikler, Kuran'ın hikmet ve anlatım çarpıcılığından kaynaklanmaktadır. Yazarın kendisi bu eserlerden dolayı bir övünme içinde değildir, yalnızca Allah'ın hidayetine vesile olmaya niyet etmiştir. Ayrıca bu eserlerin basımında ve yayınlanmasında herhangi bir maddi kazanç hedeflenmemektedir.

Bu gerçekler göz önünde bulundurulduğunda, insanların görmediklerini görmelerini sağlayan, hidayetlerine vesile olan bu eserlerin okunmasını teşvik etmenin de, çok önemli bir hizmet olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu değerli eserleri tanıtmak yerine, insanların zihinlerini bulanıran, fikri karmaşa meydana getiren, kuşku ve tereddütleri dağıtmada, imanı kurtarmada güçlü ve keskin bir etkisi olmadığı genel tecrübe ile sabit olan kitapları yaymak ise, emek ve zaman kaybına neden olacaktır. İmanı kurtarma amacından ziyade, yazarının edebi gücünü vurgulamaya yönelik eserlerde bu etkinin elde edilemeyeceği açıktır. Bu konuda kuşkusu olanlar varsa, Harun Yahya'nın eserlerinin tek amacının dinsizliği çürütmek ve Kuran ahlakını yaymak olduğunu, bu hizmetteki etki, başarı ve samimiyetin açıkça görüldüğünü okuyucuların genel kanaatinden anlayabilirler.

Bilinmelidir ki, dünya üzerindeki zulüm ve karmaşaların, Müslümanların çektikleri eziyetlerin temel sebebi dinsizliğin fikri hakimiyetidir. Bunlardan kurtulmanın yolu ise, dinsizliğin fikren mağlup edilmesi, iman hakikatlerinin ortaya konması ve Kuran ahlakının, insanların kavrayıp yaşayabilecekleri şekilde anlatılmasıdır. Dünyanın günden güne daha fazla içine çekilmek istendiği zulüm, fesat ve karmaşa ortamı dikkate alındığında bu hizmetin elden geldiğince hızlı ve etkili bir biçimde yapılması gerektiği açıktır. Aksi halde çok geç kalınabilir.

Bu önemli hizmette öncü rolü üstlenmiş olan Harun Yahya külliyyatı, Allah'ın izniyle, 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşıyacağı bir vesile olacaktır.

Bu kitapta kullanılan ayetler, Ali Bulaç'ın hazırladığı
"Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı" isimli mealden alınmıştır.

KÜLTÜR
YAYINCILIK

Çatalçeşme Sk. Üretmen Han No: 29/7
Cağaloğlu - İstanbul Tel : (0 212) 511 44 03

Baskı: Nesil Matbaacılık

www.harunyahya.org - www.harunyahya.net

İÇİNDEKİLER

Giriş.....8

Cahiliye toplumunu tanımak.....10

**Din insana ve topluma
neler kazandırır?.....20**

**Dinsizliğin insan üzerindeki
tahribatları.....36**

**Cahiliyenin din konusundaki
sapkın inançları.....42**

**Cahiliye toplumunun önemli bir özelliği:
ikna edilememeleri.....62**

**Toplumsal sorunlar din ahlakının
yaşanmasıyla çözülür.....76**

**Cahiliyenin ilkel mantığından
uzaklaşmak.....90**

Sonuç:

ÇÖZÜM KURAN AHLAKIDIR.....96

GİRİŞ

Kötülük, haksızlık, üzüntü, karamsarlık, sıkıntı, yalnızlık, korku, stres, güvensizlik, vicdansızlık, endişe, öfke, kıskançlık, kin, uyuşturucu bağımlılığı, ahlaksızlık, kumar, fuhuş, açlık, fakirlik, yolsuzluk, hırsızlık, kavga, düşmanlık, cinayet, savaş, çatışma, zulüm, ölüm korkusu... Tüm bunlar, hemen her gün gazete ve televizyonlarda gördüğünüz, günlük hayatta karşılaştığınız hatta bizzat yaşadığınız sorunlardandır.

Peki insanlar bu kötülüklerle şimdiye dek mücadele etmişler midir ya da etmek için bir gayretleri var mıdır? Elbette, dünyanın hemen her döneminde insanlar bu sayılan olumsuzluklarla karşı karşıya kalmışlar, bunlarla mücadele etmişler, ancak çareyi hep yanlış yöntemlerde aradıkları için bir türlü çözüm bulamamışlardır. Kurtuluşu kimi zaman değişik yönetim biçimleri denemekte, kimi zaman sapkın akımlara kapılmakta, devrimler yapmakta, çoğu kere de umursamazlığı tercih edip, tüm bu olumsuzlukları kabullenmekte aramışlardır.

Günümüzde insanlar genelde böyle bir yaşam tarzına öylesine alışmışlardır ki yukarıda saydığımız sorunları hayatın gerçeği olarak kabul eder bunların yaşanmadığı bir toplumun var olabileceğini adeta imkansız olarak görürler. Böyle bir yaşantıdan memnun olmadıklarını sürekli dile getirirler ama içinde buldukları şartlarda başka bir seçeneklerinin bulunmadığını düşünerek bu yaşantıyı hemen kabullenirler.

Oysa dünyada, yukarıda sadece çok küçük bir kısmına yer verdiğimiz bu olumsuzlukların hiçbirini ne ruhen ne de bedenen yaşamayan, sürekli bolluk, bereket, mutluluk, sevgi, saygı, huzur, güven, güzel ahlak, barış ve dostluk gibi sa-

yısız nimet ve güzelliklerin sahibi olan insanlar da vardır. İşte bu insanlar Allah'ın rızası için yaşayan, Kuran hükümlerine uyan, Allah'ın rahmetini ve cennetini uman gerçek din-darlar, yani müminlerdir.

Diğer bir deyişle bu olumsuzlukların tek çözümü "gerçek din" in yaşanmasında yatmaktadır. Din ahlakı tam olarak yaşandığı takdirde toplumlara hakim olan bu karanlık tablo değişecektir. Tüm insanların ve toplumların çağlar boyu düşledikleri, iyilik ve güzelliğin hakim olduğu böyle güzel bir atmosfer, ancak din ahlakının yaşanması ile mümkündür.

Başta tasvir ettiğimiz ortam ise din ahlakı yaşanmadığında, Allah'ın hükümleri gözardı edildiğinde kaçınılmaz olarak oluşur. Diğer bir deyişle din yaşanmadığı sürece insanlar bu olumsuzluklara mahkumdurlar. Çünkü bu, "dinsizliğin kabusu" dur.

Bu kitapta, Allah'ın insanlara indirdiği dinin tarif ettiği "güzel ahlak" modeli yaşandığı takdirde "dinsizliğin kabusu" nun yani kötülüklerin, karamsarlıkların, toplumsal huzursuzlukların ne şekilde engelleneceği, olumsuzlukların nasıl ortadan kalkacağı, ideal ortama nasıl kavuşulacağı, insanların maddi-manevi ne gibi kazançlar sağlayacakları ve tüm bu olumsuzluklardan kurtulabilmek için de din ahlakının yaşamanın tek alternatif çözüm olduğu anlatılmaktadır.

Bugüne dek belki pek çok kitapta toplumların ve insanların içinde buldukları karamsar durum ele alınmış, sosyolojik ve psikolojik tahliller yapılmış, sorunlar sık sık tüm detaylarıyla dile getirilmiştir. Fakat elinizdeki kitabın farkı, bu tahlil ve teşhisler karşısında insanlara en gerçekçi çözümü sunmak ve bu çözüme baş vurmadıkları takdirde onları nasıl bir geleceğin beklediğini tarif ederek samimiyetle uyardıktır. Böylelikle umarız ki kitabı okuyan vicdan sahibi her insan huzurun, güvenin ve ideal toplum yaşantısının yalnızca din ahlakı ile mümkün olduğunu anlayacak ve gerçek dine, yani "İslam" a yönelecektir.

CAHİLİYE TOPLUMUNU TANIMAK

Cahiliye toplumunun en belirgin özelliği, bu toplumu oluşturan insanların Allah'ı tanımamaları ve Allah'ın bildirdiğinden uzak bir yaşam sürmeleridir. Bu da onların Kuran'dan tamamen ayrı bir düşünce ve ahlak anlayışı geliştirmelerine neden olur. Oysa Kuran, bir insanın ömrü boyunca ihtiyaç duyabileceği tüm konulara cevap veren, yaşamının her alanına çözüm getiren ilahi bir kitaptır. Kuran'ı Allah indirdiği için, insanın yaratılışına en uygun ahlak anlayışını ve en güzel yaşam tarzını öğrenebileceğimiz kaynak da yine yalnızca Kuran'dır.

Ancak böylesine kesin ve güvenilir bir rehber varken, onu terkedip kendi doğrularını ve yanlışlarını kendi belirleyen, kendine has değer yargıları geliştiren bir toplumun mantığı, Kuran ile kıyaslandığında, "cahilce" kalır.

Cahiliye toplumunun yaşam tarzına ve ahlak anlayışına değinmeden önce, bu toplumun genel özellikleri hakkında kısaca fikir sahibi olmakta fayda vardır.

Her dönemde bir cahiliye toplumu vardır

İnsanın ilk yaratılışından itibaren, her toplumda bir cahiliye ve bir de inananlardan oluşan iki ayrı topluluk olmuştur. Din ahlakının belirlediği sınırlar içerisinde yaşayanların dışında kalan tüm insanlar, cahiliye toplumunu oluştururlar. Kendi aralarında farklı inançları, farklı düşünceleri ve farklı yaşam tarzlarını benimseyenler olsa da, temelde hepsinin ortak mantığı dini yaşamama üzerine kuruludur. Cahiliyenin sadece dünya hayatıyla sınırlı olan bakış açısı Kuran'da şöyle özetlenir:

Bizimle karşılaşmayı ummayanlar, dünya hayatına razı olanlar ve bununla tatmin olanlar ve Bizim ayetlerimizden habersiz olanlar... (Yunus Suresi, 7)

Gerçek şu ki bunlar, çarçabuk geçmekte olan (dünyayı) seviyorlar. Önlerinde bulunan ağır bir günü bırakıyorlar. (İnsan Suresi, 27)

Dünya hayatının nimetlerinden istifade etmek elbette ki yanlış bir şey değildir. Çünkü Allah dünyadaki nimetlerin tümünü insanların faydalanmaları için yaratmıştır. Ancak cahiliye toplumunun içine düştüğü yanlış şudur: Cahiliye insanları dünya nimetlerini kullanmakla yetinmezler; bunlara ihtiras derecesinde bir bağlılık gösterir ve ayette de belirtildiği gibi "dünya hayatına aldanırlar". Daha da önemlisi bunları kendilerine verenin Allah olduğunu unutup, O'na gereği gibi şükretmezler.

Bu nedenle günümüze kadar gelen nesillerin yaşam tarzları, zenginlikleri, medeniyetleri, kültür yapıları, ırkları, renkleri, dilleri birbirlerinden her ne kadar farklılık gösterse de, temel mantık ve zihniyet açısından cahiliye toplumları birbirlerinin kopyası olmuşlardır. İster tarihin en ilkel kabilelerine, en ihtişamlı medeniyetlerine, isterse de günümüz toplumlarından birine bakalım, cahiliye inancını yaşayan her toplumun peşinden koştuğu şey yine sadece dünya hayatının süsleri olmuştur.

Cahiliye ahlakı nesilden nesile aktarılan bir "inanç sistemi"dir

Cahiliye toplumlarının bir başka özelliği de her neslin, hayata ilişkin bilgileri, kendilerini yaratan Rabbimizden indirilen hak kitap yerine, atalarından (anne, baba, dede, vs...) öğrenmeleridir. Ataları, onlara cahiliye dininin amacını, nasıl yaşanacağını, ahlak özelliklerini öğretirler ve böylece bu ilkel mantığın sürekliliğini sağlarlar. Onlar da bu bozuk ahlakın temel bilgilerini kendilerinden önceki nesillerden öğrenmişlerdir.

Kuran'da, cahiliye toplumlarının atalarından miras aldıkları bu sisteme nasıl sorgusuz sualsiz sahip çıktıklarına ve düşünmeye gerek dahi duymadan hak dinden nasıl yüz çevirdiklerine özellikle dikkat çekilir:

Ne zaman onlara: "Allah'ın indirdiklerine uyun" denilse, onlar: "Hayır, biz, atalarımızı üzerinde bulduğumuz şeye (geleneğe) uyarız" derler. (Peki) Ya atalarının akli bir şeye ermez ve doğru yolu da bulamamış idiyeler? (Bakara Suresi, 170)

Sayıcı çok olmaları, yaşadıkları hayatın doğruluğunu göstermez

Cahiliye toplumlarına ilişkin olarak Kuran'dan öğrendiğimiz çok önemli bir bilgi de, bu toplulukların her zaman için inanan insanların oluşturduğu topluluklardan sayıca fazla olduklarıdır. Kuran'da iman edenlerin sayısının az olacağına önemle dikkat çekilir:

Sen şiddetle arzu etsen bile, insanların çoğu iman edecek değildir. (Yusuf Suresi, 103)

Böylece onlar, az bir bölümü dışında, inanmazlar. (Nisa Suresi, 46)

... Hayır, onların çoğu iman etmezler. (Bakara Suresi, 100)

Onların çoğu Allah'a iman etmezler de ancak şirk katıp-dururlar. (Yusuf Suresi, 106)

Kuşkusuz ki bu bir tesadüf değil, aksine Allah'ın özel bir hikmet üzerine oluşturduğu bir durumdur. İman edenlerin sayıca az olması, onların güzel ahlaklarını değerli kılar ve ahirette alacakları karşılığı artırır. Çünkü dünya hayatı insanların denenmesi için çok çeşitli süslerle donatılmıştır. Tüm bunlara rağmen, ahiret için yaşa-

"İnsanlardan öyleleri vardır ki:

**"Biz Allah'a ve ahiret gününe iman ettik" derler;
oysa inanmış değillerdir. (Sözde) Allah'ı ve
iman edenleri aldatırlar.**

**Oysa onlar, yalnızca kendilerini aldatıyorlar
ve şuurunda değiller. Kalplerinde hastalık vardır.**

Allah da hastalıklarını arttırmıştır.

**Yalan söylemekte olduklarından dolayı,
onlar için acı bir azab vardır."**

(Bakara Suresi, 8-10)

yan bir insan, bu süslere aldanan çoğunluktan çok daha üstündür.

Allah Kuran'da bu toplumun neden sayıca fazla olacağını haber verir ve inanan kullarını görünüşteki bu durumu ölçü almamaları için uyarır:

Yeryüzünde olanların çoğunluğuna uyacak olursan, seni Allah'ın yolundan şaşırtıp-saptırırlar. Onlar ancak zanna uyarlar ve onlar ancak 'zan ve tahminle yalan söylerler.' Şüphesiz Rabbin, kendi yolundan sapanları daha iyi bilir. O, dosdoğru yolda olanları daha iyi bilendir. (Enam Suresi, 116- 117)

Onların çoğunluğu zandan başkasına uymaz. Gerçekten zan ise, haktan hiçbir şeyi sağlayamaz. Şüphesiz Allah, onların işlemekte olduklarını bilendir. (Yunus Suresi, 36)

Müminlerin gerçeği bulmadaki ölçü ve tavırları ise Kuran'da şöyle tarif edilmektedir:

... İşte (Allah'a) teslim olanlar, artık onlar 'gerçeği ve doğruyu' araştırıp-bulanlardır. (Cin Suresi, 14)

Cahiliye toplumları her dönemde mutlaka uyarılmıştır

Kim hidayete ererse, kendi nefsi için hidayete erer; kim de saparsa kendi aleyhine sapar. Hiçbir günahkar, bir başkasının günah yükünü yüklenmez. Biz, bir elçi gönderinceye kadar (hiçbir topluma) azab edecek değiliz. (İsra Suresi, 15) Senin Rabbin, 'ana yerleşim merkezlerine' onlara ayetlerimizi okuyan bir elçi göndermedikçe şehirleri yıkıma uğraticı değildir. Ve Biz, halkı

zulmeden şehirlerden başkasını da yıkıma uğrattıcı değiliz. (Kasas Suresi, 59)

Kuran'ın bu ayetleri, her cahiliye toplumuna mutlaka kendilerine hak dini anlatacak bir elçi gönderildiğini gösterir. Allah sonsuz adalet sahibi olması dolayısıyla, uyarılmamış ve ahiret azabı ile korkutulmamış bir topluluğa asla azap etmez. Allah bu amaçla gönderdiği elçileriyle, Kendisi'nden başka ilah olmadığını bildirmiş ve insanları zorlu bir güne karşı hazırlık yapmaları için uyarmıştır.

Tüm ömürleri zorluk ve sıkıntı içinde geçer

Cahiliye insanı tüm planlarını sadece dünya üzerine kurar ve ahireti de tamamen unuttur. Dünyaya olan sevgisi kısa süre içerisinde bir hırsa dönüşür ve ne serveti, ne şöhreti, ne de itibarı kendisini tatmin edemez hale gelir. Ne kadar fazlasını elde ederse, bir o kadar daha elde etmek için hırslanır. Bu hırs onun kısa süre içerisinde fiziksel anlamda yıpranmasına, aynı zamanda pek çok ahlaki değerini de yitirmesine neden olur. Çıkarıcılık ve menfaatperestlik dünya hayatında kimse ile gerçek dost olamamasının ve yalnızlık içerisinde yaşamasının nedenidir.

İşte bu, cahiliye insanının Allah'ın dininden yüz çevirmesi dolayısıyla, "kendi eliyle kazdığı çukura kendisinin düşmesi"dir. Buna rağmen, çoğu zaman bu insanlar içinde buldukları durumu dünyada iken anlamaya yanzmazlar. Kimileri tüm yaşamlarını dünya zevkleri uğruna tükettikten ve ölümün eşğine geldikten sonra bu önemli gerçeği fark ederler. Bu, dönüşü olmayan bir pişmanlıktır. Ama bundan da önemlisi, kaybettikleri sadece dünya hayatı değildir. Allah, ilkel mantıklarının peşi sıra

gidip, hesap vereceklerini unutan bu insanların ahirette de büyük bir hüsrana uğrayacaklarını haber verir:

Allah'a kavuşmayı yalan sayanlar, doğrusu hüsrana uğramışlardır. Öyle ki, saat (kıyamet günü) apansız onlara geliverince, günahlarını sırtlarına yüklenerek: "Onda (dünyada) sorumsuzca yaptıklarımızdan dolayı yazıklar olsun bize" derler. Dikkat edin, o işleyip-yükledikleri ne kötüdür. (Enam Suresi, 31)

Neden ilkel bir hayatı tercih ederler?

Cahiliye insanının, en temel özelliklerinden biri, daha önce de belirttiği gibi, dünyadaki yaşam ile yetinmesidir. Bunun anlamı şudur: İnsanın kendisine dünyada verilen "geçici" yaşamı "esas" kabul etmesi ve sonrası için bir hazırlık yapmaması... Dolayısıyla böyle bir insanın Allah ve ahiret inancı da ya hiç yoktur, ya da oldukça yüzeyseldir. Ölüm ile son bulacak bir hayata razı olur ve dünya hayatına sıkıca bağlanır. Kuran'da bu mantık örgüsüne sahip insanların söyledikleri şöyle açıklanır:

O (bütün gerçek), yalnızca bizim (yaşamakta olduğumuz bu) dünya hayatımızdan ibarettir; ölürüz ve yaşarız, biz diriltilecekler değiliz. (Müminun Suresi, 37)

Bu yanlış inanca kapılan kimseler, Allah'ın belirlediği sınırları kendileri için sınır olarak kabul etmez, dinin gereklerini yerine getirmez veya bir kısmını yerine getirirler. Bu anlayış, sadece bu dünyada üstün olabilmek ve sonrasını düşünmemek üzerine kuruludur.

Dünya nimetlerinden hakkıyla zevk alabilmenin tek yolu, bunlar Allah'ın verdiğini bilmektir. Bu önemli gerçeği

kavrayan bir insan, buradaki nimetlerin geçici olduğunu ama ahiret hayatında dünya şartlarıyla kıyaslanmayacak kadar üstün güzelliklerin kendisine vaat edildiğini bilir.

"Peki cahiliye toplumu bu önemli sırrın farkına varmıyor mu? Ya da dünyadan zevk alamadığını gördüğü halde neden bu ilkel mantığı sürdürmeye devam ediyor?" sorusunun ise, Kuran'da çok açık bir biçimde yanıtlandığını görürüz:

Bu, onların dünya hayatını ahirete göre daha sevimli bulmalarından ve şüphesiz Allah'ın da inkar eden bir topluluğu hidayete erdirmemesi nedeniyledir. (Nahl Suresi, 107)

Allah dilediğine rızkı genişletir-yayar ve daraltır da. Onlar ise dünya hayatına sevindiler. Oysaki dünya hayatı, ahirette (ki sınırsız mutluluk yanında geçici) bir meta'dan başkası değildir. (Rad Suresi, 26)

Kuran ayetlerinde, cahiliye toplumunun ilkel mantığının altında yatan asıl sebebin, onların "dünya hayatına bağlanıp, ahireti unutmaları" olduğu açıklanır. Oysa ki dünya hayatı insanlardan hangilerinin daha güzel tavırlarda bulunacağını denemesi için hazırlanmış özel bir senaryodan ibarettir. İnsanların asıl yurdu ahirettir. Ayetlerde bu durum şöyle ifade edilir:

Bu dünya hayatı, yalnızca bir oyun ve '(eğlence türünden) tutkulu bir oyalanmadır'. Gerçekten ahiret yurdu ise, asıl hayat odur. Bir bilselerdi. (Ankebut Suresi, 64)

Kuran'da, cahiliye toplumunun herşeye rağmen bu ilkel mantıkta ısrar etmelerinin bir sebebinin de kendi aralarında övünme tutkusu olduğu belirtilir:

... Dünya hayatı ancak bir oyun, '(eğlence türün-

den) tutkulu bir oyalama', bir süs, kendi aranızda bir övünme (süresi ve konusu), mal ve çocuklarda bir 'çoğalma-tutkusu'dur... (Hadid Suresi, 20)

Vicdanlarının sesini dinlemeyip nefislerine uydukları için

Cahiliye insanların, ilkel bir yaşantıda ısrar etme nedenlerinden biri de vicdanlarını kapatıp nefislerinin emirlerine uyarak yaşamalarıdır.

Her insanın kalbinde, yaşamı boyunca verdiği tüm kararları etkileyen iki ses vardır. Bu iki ses birbirinin tam zıttı amaçlar için yaratılmıştır. Biri, insanları, Allah'ın hoşnut olacağı şeylere çağırırken, diğeri her zaman Allah'tan uzaklaştırır, insanı tutkularının, isteklerinin peşinden sürükleyecek şeyleri fısıldar. İşte bu iki ses, vicdan ve nefistir. Kuran'da bu gerçek şöyle bildirilir:

Nefse ve ona 'bir düzen içinde biçim verene', sonra ona fücürünü (sınır tanımaz günah ve kötülüğünü) ve ondan sakınmayı ilham edene (andolsun). Onu arındırıp-temizleyen gerçekten felah bulmuştur. Ve onu (isyanla, günahla, bozulmalarla) örtüp-saran da elbette yıkıma uğramıştır. (Şems Suresi, 7-10)

Cahiliye toplumunu tanıtırken nefis ve vicdan arasındaki ayırımı özellikle dikkat çekmek gerekir. Çünkü bir insanı "cahil" yapan en büyük unsur, vicdanını dinlememesi, dolayısıyla sadece ve sadece nefsinin arzularının peşinden koşmasıdır.

Ancak nefislerine uymadaki bu ısrarları cahiliye insanlarına hiçbir şey kazandırmaz. Aksine büyük bir kayıp içinde ömür sürmelerine sebep olur.

**DİN AHLAKI
İNSANA VE TOPLUMA
NELER
KAZANDIRIR?**

Ben nereden geliyorum, nereye gideceğim? Hayatımın anlamı ve amacı nedir? Ölümün mahiyeti nedir? Öldükten sonra bir yaşamın varlığı kesin mi? Cennet ve cehennem var mı? Hayatın kaynağı nedir? Evreni yaratan üstün Yaratıcı nerededir? Bu yüce Yaratıcı bizden tam olarak ne ister? İyi, kötü, doğru, yanlış nelerdir? Bunları nereden öğrenebiliriz?"...

Bu gibi soruların cevaplarını insanlar çağlar boyu aramışlar, bunlar hakkında düşünmüş ve tartışmışlardır. Oysa bu sorulara her dönemde en doğru cevabı filozoflar değil, Allah katından inmiş olan "gerçek din" vermiştir.

Ki O, elçilerini hidayetle ve hak din ile, diğer bütün dinlere karşı üstün kılmak için gönderdi. Şahid olarak Allah yeter. (Fetih Suresi, 28)

Dinin gönderilme sebeplerine geçmeden önce önemli bir noktayı belirtmekte fayda görüyoruz. Her insan yaratılış anından itibaren, kendisini ve etrafındaki tüm varlıkları yaratan Allah'ın varlığını, akıyla ve vicdanıyla kavrayabilecek kabiliyete sahiptir.

Aynı şekilde, dünyada yaşamı ayakta tutan tüm sistemler de mükemmel dengeler üzerine kurulmuştur. Bu dengelerde en ufak bir oynama ya da sapma bile söz konusu olsa, yaşamın imkansız hale gelmesi kaçınılmazdır. Bunlar öyle ince dengelerdir ki bu dengeleri biraz inceleyince hepsinde olağanüstü bir hesap ve tasarım olduğu hemen fark edilir. Örneğin, Dünya kendi etrafında biraz daha yavaş dönse, gece ile gündüz arasında korkunç ısı farkları meydana gelir, biraz daha hızlı dönse bu sefer de kasırgalar ve tufanlar yüzünden yaşam sona ererdi.

Bunun gibi, dünyadaki yaşamın üzerine kurulu olduğu daha pek çok hassas denge vardır ve bunların tek birinin dahi tesadüfler sonucu, kendi kendine meydana gelmiş olması ihtimal dışıdır. Dolayısıyla akli başında bir insanın böylesine kritik dengeler ve ince hesaplar üzerine kurulu bir düzeni görüp de bunu tesadüfe vermesi mümkün değildir. Nasıl ki insan, bir araba ya da herhangi bir teknolojik ürün görse bunu tasarlayan, meydana getiren bilinçli insanların varlığından hiçbir kuşku duymuyorsa, bunlardan çok daha üstün, içiçe geçmiş karmaşık sistemlerden, son derece hassas dengelerden oluşan evrenin de kendi kendine var olamayacağı şüphesizdir. Evrendeki her detay, sonsuz kudret ve ilim sahibi Allah'ın varlığını gözler önüne seren açık birer delildir. Kuran'da yaratılışın bu delillerine sık sık dikkat çekilir:

Kuranda, en temel konular açıklanır

Allah kullarına Kendisini tanıtmak, isteklerini onlara açıklamak, Kendisi'nin beğendiği tavır, davranış, ahlak ve yaşam biçiminin nasıl olduğunu, iyi, kötü, doğru, yanlış, güzel ve çirkin kavramlarının gerçek manada neler olduklarını, ölümden sonra kendilerini nelerin beklediğini bildirmek, Kendi isteklerini yerine getirip hoşnutluğunu kazananları nasıl bir mükafatın beklediğini müjdelemek, Kendisi'ne isyan edenlerin nasıl bir sonla karşılaşacaklarını haber vermek için her devirde elçilerini ve kitaplarını hak dinle göndermiştir.

Bu şekilde, hak dinler vasıtasıyla, ihtiyaç duyacakları her türlü konuyu Allah en hikmetli biçimde insanlara açıklamıştır. Onların dünyada ve ahirette en güzel yaşamı sürebilmeleri, en mutlu ve en huzurlu yapıya kavuş-

maları için gereken her türlü bilgiyi vermiştir. Kitap ve elçi vasıtasıyla gönderilen hak dinin bu temel amacı Kur'an'ın pek çok ayetinde de belirtilir. Bunlardan bazıları şöyledir:

... Biz Kitabı sana, herşeyin açıklayıcısı, Müslümanlara bir hidayet, bir rahmet ve bir müjde olarak indirdik. (Nahl Suresi, 89)

Sonra biz Musa'ya, iyilik yapanların üzerinde (nimetimizi) tamamlamak, herşeyi ayrı ayrı açıklamak ve bir hidayet ve rahmet olarak Kitabı verdik. Umulur ki Rablerine kavuşacaklarına inanırlar. (Enam Suresi, 154)

Burada sayılanların her biri dini yaşamayan insanların geleceğe yönelik ciddi kaygı ve korkularıdır. Din ahlakı yaşanmadığı takdirde bu endişelerin duyulması kaçınılmazdır. Müminler içinse durum daha farklıdır, onlar bu tür korkuların hiçbirini yaşamazlar. Herşeyin Allah'ın kontrolünde olduğunu bilir, başlarına gelen herşeye hayır gözüyle bakar, Allah'ı dost edindikleri için yardımını da yalnızca Allah'tan beklerler. Ayrıca dünyada korkulacak hiçbir konu olmadığını da bilirler. Geleceklerine yönelik konularda Allah'ın en hoşnut olacağı tercihleri yapıp, ellerinden gelen çabayı gösterip, Allah'ın çizdiği kadere teslim olurlar. Ayette onların bu bakış açısı şöyle tarif edilir:

De ki: "Allah'ın bizim için yazdıkları dışında, bize kesinlikle hiçbir şey isabet etmez. O bizim mevlamızdır. Ve mü'minler yalnızca Allah'a tevekkül etmelidirler." (Tevbe Suresi, 51)

Din ahlakı samimi olarak yaşandığında insanların üzerinden pek çok dert ve tasa doğal olarak kalkar, herkes huzurlu ve rahat bir yaşam sürer. Din ahlakı tüm bu

kaygılara çözüm olur. İnsanlar rahatlar, üstlerinden büyük bir yük kalkar. Çünkü bu insanlar karşılıklarına çıkan her olayın Allah'ın bir imtihanı olduğunu bilir, bunun rahatlığı ile hareket ederler. Bir zorlukla karşılaştıklarında tevekkül ederek ecir kazanacaklarını, bir nimetle karşılaştıklarında da Allah'a şükrederek yine ahiretleri için fayda sağlayacaklarını unutmazlar. İşte bu tatmin bulmuş ruh hali, dinin iman edenlere sağladığı bir ayrıcalıktır. Fakat bu ayrıcalığa sahip olabilmek için herşeyden önce Allah'a kuvvetli bir iman, tam bir güven ve teslimiyet şarttır. Ancak bu özelliklere sahip olan insanlar bu endişelerden arınabilirler. Diğerleri ise yaşadıkları bu tür endişe ve korkularla iman etmemelerinin cezasını daha dünyadayken almaya başlarlar.

Din ahlakı insanların kibirli olmalarını engeller

Kuran'ın pek çok ayetinde Allah tevazuyu ve alçak gönüllü olmayı emreder, büyülenmeyi ve böbürlenmeyi sevmediğini bildirir. Dolayısıyla bir mümin için tevazulu olmaktan başka alternatif yoktur.

Ama din ahlakını yaşamayan bir insandan tevazu beklemek anlamsızdır. Bu tür insanlar bilgilerinden, mallarından, mevkilerinden, zekalarından, kültürlerinden ve sahip oldukları herşeyden büyüklüğe kapılırlar ve diğer insanları küçük görürler. Buldukları ortamda her zaman en seçkin, en farklı, en akıllı, en güçlü, en üstün ve en dikkat çeken kişi olmak isterler. Bir gün ölümün mutlaka geleceğini ve sahip oldukları herşeyi bu dünyada bırakacaklarını, övündükleri bedenlerinin, güzelliklerinin toprak altında çürüyeceğini akıllarına dahi getirmezler.

Bu insanlar için geçerli olan değer, gururdur. Gurur onlar için adeta bir şahsiyet ifadesidir.

Gururları yüzünden kimseye gerçek anlamda sevgi ve saygı gösteremezler, çünkü bunu da gurur konusu olarak görürler. Başkalarından sevgi, saygı beklerler ama kendileri bunu yaparlarsa küçüleceklerini düşünürler.

Kuran ahlakını yaşamayan insanların hayatları "ben" merkezlidir. Her zaman diğer insanlara hükmetmek ister, herşeyin en doğrusunu düşündüklerini zannederler, her fırsatta diğer insanları ezmeye, aşağılamaya çalışırlar. En önemlisi de bu tür insanlar istisna değildirler, bilakis din ahlakının yaşanmadığı toplumlarda oldukça yaygındırlar.

Kuran'da kibir konusunda hassas bir ölçü verilmiştir:

"Yeryüzünde böbürlenerek yürüme; çünkü sen ne yeri yarabilirsin, ne dağlara boyca ulaşabilirsin." (İsra Suresi, 37)

Bir başka ayette de, **"İnsanlara yanağını çevirip (büyüklenme) ve böbürlenmiş olarak yeryüzünde yürüme. Çünkü Allah, büyüklük taslayıp böbürleneni sevmez."** (Lokman Suresi, 18) şeklinde öğüt verilmektedir. Dini yaşamayan bazı insanlar, "ben mütevazı bir insanım, bu tanıma girmiyorum" diyerek kendilerini kandırabilirler. Ancak Kuran'da bildirilen, hayatın her anına, kişinin tüm davranışlarına yansıyan bir tevazudur. Kendisi ve sahip oldukları da dahil, herşeyin sahibinin ve onları var edenin Allah olduğunu, herşeyin Allah'ın bilgisi ve dilemesi dahilinde gerçekleştiğinin bilincine varmış insanların tevazusudur. Bu insanlar da ancak müminlerdir. Dinden habersiz bir insan, müminlerin ahlak ve bakiş açısından çok uzak bir yapıya sahip olduğundan ger-

**Gaybın anahtarları O'nun katındadır.
O'ndan başka hiç kimse gaybı bilmez.
Karada ve denizde olanların tümünü O bilir,
O, bilmeksizin bir yaprak dahi düşmez;
yerin karanlıklarındaki bir tane,
yaş ve kuru dışta olmamak üzere
hepsi (ve herşey) apaçık bir kitaptadır.
(Enam Suresi, 59)**

çek anlamda bir tevazuyu yaşaması mümkün değildir. Kuran'da bildirilen şekilde yaşanmadığı sürece, gösterilen tevazu, bir gösteriş, riyakarlık ya da eziklik psikolojisinden öteye gitmeyecektir.

Herkesin kibirli olduğu bir toplumun ne derece çekilmez ve azap dolu bir ortam olduğu açıktır. Büyüklenmekte, bencillikte, zalimlikte elindeki imkan ve fırsatlar ölçüsünde hiçbir sınır tanımayan insanların oluşturduğu bir toplumla, herkesin birbirine tevazulu ve alçak gönüllü davrandığı bir toplum arasındaki uçurum din ahlakının gereği gibi yaşanmamasından kaynaklanmaktadır.

Din ahlakı insanlardaki şefkatsizliği ve merhametsizliği ortadan kaldırır

Şefkatli ve merhametli olmak Allah'ın bir sıfatı olduğu gibi kullarından da istediği bir ahlak özelliğidir. Kuran'ın pek çok ayetinde müminlere şefkatli ve merhametli olmaları öğütlenir.

Kişinin Allah'ı hoşnut etmek, O'nun dinini yaşamak gibi bir amacı olmadığında güzel ahlaklı olmak için de bir çabası olmayacaktır. Dolayısıyla bu kitapta baştan beri anlatılan her türlü kötü ahlak özelliğini göstermekten de çekinmeyecektir. Dinsiz toplumda şefkatsizlik her alanda ve herkese karşı ortaya çıkar. Böyle bir insan, diğer insanlara olduğu gibi, en yakınlarına, annesine, babasına, ninesine, dedesine, kardeşlerine, akrabalarına, dahi şefkatsiz davranabilir. Onların hatalarına ya da insani kusurlarına sinirlenip, azarlayıp kırıncı davranabilir. Şefkat gözüyle bakmayı bilmediği için yapılan her tavır bu insanı kızdıracaktır.

Bu tür bir insan fakir veya düşkün insanlara da hiç merhamet etmez. Çünkü anlık ya da günlük çıkarları

herşeyden önemlidir. Böyle bir anda başkalarını düşünmesi söz konusu olmaz. Elbette bu insanların da kendilerine göre şefkat anlayışları vardır ama çarpık bir anlayıştır bu... Örneğin yoldaki dilenciye acırlar, bunu büyük bir merhamet göstergesi olarak kabul ederler ama asıl çok daha vicdanlı davranılması gereken, hatta bizzat kendilerinin fedakarlık yapmalarını gerektiren bir durumda kendi çıkarlarının zedelenmemesi için kayıtsız kalırlar. Örneğin önlerinde ciddi bir trafik kazası olsa durup, yardım etmek istemezler. Bunun için kendilerince pek çok sebepleri vardır. Tüm günleri mahvolacak, hastaneye gitmek için para ve zaman harcamaları gerekecektir. Ayrıca tanımadıkları bir kişi için böylesine uğraşmak, onu taşımak, fedakarlık yapmak çok anlamsızdır. Çünkü bunun karşılığında bir kazançları olmayacaktır.

İşte din ahlakının yaşanmadığı bir toplumda böyle örneklere sık sık rastlamak mümkündür. Bu insaniyetsiz tavırların yok olması ise ancak Kuran ahlakının eksiksiz olarak yaşanmasıyla mümkün olabilir. İnsanların birbirlerine karşılıklı olarak şefkat ve merhamet hisleri beslemesi, güzel tavırlar gösterme konusunda şevk içinde olmaları ancak dinin sağlayabileceği bir güzelliştir. Ama şunu da belirtmek gerekir ki, toplum içinde istisna kişilerin böyle üstün bir ahlakı yaşaması yeterli değildir. Ya da insanların bazı olaylar karşısında güzel tavırlar gösterip, bazılarında ise Kuran'a uygun olmayacak şekilde davranmaları, bazı kötülüklerden prensip olarak kaçınıp, bazılarını hiç düşünmeden yapmaları ile de istenen ortam oluşmaz. Gerçekten huzurlu bir toplum hayatının varlığı, bireylerin toplu olarak Allah'ın dinini yaşamaları ve karşılıklı özveride bulunabilen bir ahlaka sahip olmalarıyla mümkündür.

Din ahlakı herkesin çözüm getiren insan olmasını sağlar

Kuran insanlara olaylara çözüm getirebilen, her konuda akılcı hareket eden bir yapı kazandırır. Bu nedenle dini yaşayan bir insan, konu her ne olursa olsun, ne derece tıkanmış gözükmüşse gözüksün çözümsüz olmaz. Bu yüzden Kuran ahlakının yaşandığı bir toplumda hiçbir zaman aşılması imkansız olan bir engel, çözümü mümkün olmayan bir duruma rastlanmaz.

Kuran ahlakı yaşanmadığında akıl gereği gibi devreye girmediğinden, bir mümin için çok kolay çözümlenebilecek konular başkaları için büyük sorun oluşturur. Din ahlakını yaşamayan insanların yaşamlarının her safhası böyle sorunlarla, dertlerle doludur. Sorunlar, çözüm aranmaktan ziyade, katlanmaya alışılmış ve günlük hayatın doğal bir parçası olarak benimsenmişlerdir. Çözümsüzlük dinden uzak insanların her hallerine yansır. Sürekli umutsuz, şikayetçi bir yapıları vardır. Ama sorunlara çözüm bulmak akıllarına gelmez. Gelse de çok kısıtlı düşündükleri için genelde akılcı bir çözüm üretemezler.

Ayrıca çözümsüzlük dinden uzak toplumlarda adeta meşru bir mazeret olarak kabul edilir. İnsan sorumsuzluğu, gayretsizliğini, ilgisizliğini ve akılsızlığını çözümsüzlüğün arkasına saklanarak örtmeye çalışır. Özellikle işyerlerinde herkes kendi yaptığı işi çok karışık ve çözümsüz göstermeye çalışır. Böylece çok zor bir iş yapıldığı izlenimi verilir. Hatalar, ihmaller ve başarısızlıklar da bu şekilde meşrulaştırılmaya çalışılır.

Dinden uzak toplumlarda konuların gereği gibi çözülememesinin en önemli nedeni, daha herkesin kendi kişisel

sorunlarıyla başa çıkamamış olmasıdır. Din ahlakı yaşanmadığı takdirde, nefsinin oyuncağı haline gelen insan yalnızca onun emirlerini yerine getirmeye çalışacağı için, başkalarına veya topluma faydalı olma gibi bir kaygısı zaten yoktur. Her durumda ve ortamda nefsinin çıkarlarını en fazla gözetmeye, genelin menfaatleri için ise en az sıkıntıya girmeye, minimum derecede emek harcamaya, masraf yapmaya ve sorumluluk almaya yönelik düşünür.

Ortak bir çözüm aranan en basit bir konu bile, çok rahatlıkla halledilebileceği halde altından kalkılamaz. Herkes kendini ön plana çıkarmak, kendi fikirlerini kabul ettirmek, kendi komplekslerini tatmin etmek, son sözü söyleyen olmak gibi endişe ve beklentilerle hareket ettiği için asıl konu bir türlü çözüme kavuşamaz. Din ahlakını yaşamayanların sorunlara çözüm getirememelerinin ardında yatan, aralarındaki ayrılık ve çekişmeden bir ayette şöyle bahsedilir:

... Kendi aralarındaki çarpışmaları ise pek şiddetlidir. Sen onları birlik sanırsın, oysa kalpleri paramparçadır. Bu, şüphesiz onların akletmeyen bir kavim olmaları dolayısıyla böyledir. (Haşr Suresi, 14)

Din ahlakında tartışma yoktur

Televizyondaki çeşitli açık oturum programlarında bir konu hakkında saatlerce hatta bazen sabahlara kadar tartışıldığı olur. Herkes tartışmacı bir ruh haline sahip olduğu için kimse birbirinin fikirlerini kolay kolay kabul edemez. Bir kimse bir başkasının fikrinin doğru olduğuna kanaati gelse bile bunu kabullenmeyi gururuna yediremediğinden ona muhalefet etmeye hatta o fikri küçümsemeye çalışır. Çünkü önemli olan doğrunun bulunması değil, doğruyu

kendisinin söylemesi, son noktayı kendisinin koymasındır. Tartışmacılar kendi bilgi ve birikimlerini ortaya dökerek birçok tali konulara girerler. Çünkü asıl amaç böyle bir fırsat yakalamışken mümkün olduğunca kendini sergileyebilmektir. Tartışmacılar sürekli ana konudan uzaklaşırlar ve saatler sonunda da hiçbir mesafe katedemediklerini, hiçbir çözüme ulaşamadıklarını görürler. Aksine daha da başka çözümsüz sorunlar, ihtilaflar, fikir ayrılıkları ortaya dökülür. Zaten daha en başta amaçları çözüm bulmak değildir. Önemli olanın tartışmak, konuşmak, herkesin fikrini söylemesi olduğu türünden boş felsefeler geliştirir kendilerini avuturlar. Tartışılan konuların ise hala hiçbir çözüme kavuşmamış, asıl amacın gerçekleşmemiş olmasında bir gariplik görmez, hatta bunu çok doğal karşılarlar.

Müminler ise herşeyin hesabını Allah'a vereceğini bildikleri için her durumda en akılcı, en vicdanlı ve en düşünceli tavrı gösterir, en isabetli kararları alır, en doğru çözümlü bulurlar. Kuran'ın kendilerine kazandırdığı üstün ahlak, yüksek sorumluluk duygusu ve ince düşünme kabiliyeti doğrultusunda hareket ettikleri için sorunları çok çabuk sonuca bağlar, hiçbir noktada takılmazlar. İşleri aralarında istişare ederek, birbirlerinin akıllarından istifade ederek hallederler. (Şura Suresi, 38) Her konuda, Allah'ın en çok hoşnut olacağı en hayırlı tercihi yaparlar. Kendi nefislerinin hoşuna gitmese, şahsi menfaatlerine ters düşse dahi, haktan, adaletten, en doğrusunu yapmaktan taviz vermezler.

Yalnızca Allah'a kulluk ettikleri ve herşeyin karşılığını yalnızca Allah'tan bekledikleri için, yaptıkları işlerde insanların hoşnutluğunu ve beğenisini kazanma, ön plana çıkma, itibar kazanma, takdir görme, dikkat çekme, gösteriş yapma gibi basit tavırlara tenezzül etmezler. Bu yüzden yaptık-

ları işlerde, aldıkları kararlarda sürekli olarak Allah'ın destek, yardım, ilham ve bereketini görürler.

Allah'tan çok korkup sakındıkları için neyin doğru neyin yanlış olacağını hemen teşhis edip (Enfal Suresi, 29) en doğru kararı ve çözümü bulurlar. Yine Allah'tan korkup sakındıkları için Allah onlara **"bir çıkış yolu"** (Talak Suresi, 2) gösterir ve **"işlerinde bir kolaylık"** (Talak Suresi, 4) sağlar.

Din ahlakı insanlara tevekkülü öğretir

Kendilerini Allah'a teslim etmek istemeyen, din ahlakını yaşamayan, bundan dolayı da ruhlarında sürekli isyankarlığı, karamsarlığı ve umutsuzluğu yaşayan insanlar başlarına gelen her türlü olayı tesadüflerin eseri olarak değerlendirirler. Tüm hayatları boyunca da bu bakış açısının getirdiği güvensizlik, tedirginlik ve belirsizliğin gerilimini yaşarlar. Müminlerde olduğu gibi, her durumda Allah'a güvenmenin ve bütün olayların Allah'ın çizdiği bir kader üzerine geliştiğini bilmenin avantajını yaşayamazlar. Hayır ya da şer olsun herşeyin Allah'ın dilemesiyle, insanların denemesi için yaratıldığını ve her türlü olayda Allah'ın bildirdiği şekilde davrandıklarında huzura kavuşacaklarını bilmezler. Kendileri için dinsizliği seçmiş olmanın azabını böylelikle küçük büyük her olayda yaşarlar.

Bu insanlar yaşadıkları her olayı çok fazla önemser, gündelik ve basit olayları büyütüp, dünyanın en önemli meselesiymiş gibi değerlendirirler. Bu nedenle işler kendi planladıkları ya da istedikleri gibi gitmediğinde de hemen olumsuz gözle değerlendirirler. Anında karamsarlığa kapılıp, ümitsizliğe düşerler, bunu başlarına gelen bir felaket olarak görür ve bir türlü çıkış yolu bulamazlar. Başlarına olumsuz gibi gö-

zükten ani bir olay gelince şiddetli üzüntü duyar, ağlar, isyan ederler. Allah'a teslim olmadıkları için herşeyin O'nun kontrolünde olduğunu da idrak edemezler.

Günlük olayların gidişatına göre inişli, çıkışlı bir ruh hali yaşarlar. Bu yaşantı içinde onların üzülmelerine, huzursuz olmalarına, bunalıma girmelerine sebep olacak çok fazla detay vardır. Tüm günleri ve hatta ömürleri bu tip üzüntü ve hayıflanmalarla geçer. Bu tevekkülsüzlüklerini anlık olayların yanı sıra, hayatları boyunca karşılaştıkları her durumda görmek mümkündür.

Söz gelimi bir ev kadını için evi, ailesi ve evde yapması gereken işleri dünyanın en mühim konularıdır. Eğer bu konularda aksaklık gibi görünen, halledemediği bir durum oluşursa, bunun Allah'ın kontrolü dahilinde olduğunu ve kendisi için mutlaka hayırlı olduğunu hiçbir zaman düşünemez. Başına gelen en ufak olayda hayıflanmaya, söylenmeye başlayıp, sıkıntılı bir ruh hali içine girer. Oysa bu derece sıkıntısını yaptığı şey en fazla ocakta unutup yaktığı bir yemek veya elektrik süpürgesindeki bir aksaklıktan başka birşey değildir. Ancak Allah'a teslimiyetli olmadığı ve din ahlakını da yaşamadığı için en basit sorunlar dahi ona büyük bir azap vesilesi olur.

Aynı zihniyet, bu ev kadının büyük bir holdingte yönetici olan ve işleriyle ilgili birtakım sorunları olan kocası için de geçerlidir. Ona göre karısının evde uğraştığı işlerin, derdine düştüğü sıkıntılarının hiçbir önemi yoktur, hepsi küçük şeylerdir. Ancak kendi işleri hem çok önemli hem de hayati konulardır. Bu konularda oluşan problemlere olumlu gözle bakıp, herşeyin Allah'ın kontrolünde olduğunu düşünmediği için de psikolojik olarak büyük sıkıntılara girer. Aynı durum din ahlakını yaşamayan çocukları için de geçerli-

dir. Onlar da bütün dünyanın, gittikleri okuldan ibaret olduğunu düşündükleri için 10-15 yıllık okul hayatları boyunca bir türlü rahat edemezler. Bir sınavları iyi geçtiyse diğerinin kötü geçmesi mutsuz olmaları için yeterlidir. Ayrıca arkadaş gruplarıyla ilişkileri, onlar arasında aranan, beğenilen bir kişi olup olamamaları gibi konular da sıkıntıya düşmelerine sebep olacak muhtemel olaylardır. Annelerinden, babalarından ve çevrelerinden karamsarlığı, umutsuzluğu, çözümsüzlüğü ve sürekli şikayet etmeyi öğrenmişlerdir. Artık bu ruh hali üzerlerine yerleşmiştir. Oysa bu ruh halinin yegane sebebi din ahlakını yaşamamaları, Allah'ı tanımamaları ve O'na güvenmemeleridir. Fakat bundan da haberleri yoktur.

Kuran ahlakını yaşamayan toplumlardan örneklerini verdiğimiz bu insanların her biri nasıl ki dünyanın en önemli sorunlarına sahip olduklarını düşünüp, çözümler arıyor ama sürekli ümitsizlik ve karamsarlık içinde yaşıyorlarsa, bu toplumun daha üst konumlarında ve mevkilerinde olan insanlar da karşılaştıkları durumlarda aynı karamsar ruh halini yaşamaktadırlar.

Oysa herşey Kuran'da gösterilen çözümler yönünde değerlendirilirse ve en olumsuz görünen olayda bile Allah'tan gelen bir hayır olduğu unutulmazsa, insanları ümitsizliğe sevk eden bir ortam oluşmaz. Din ahlakı yaşandığında insanların tüm karamsarlıkları, yılgınlıkları sona erer. Küçük büyük her konuya, başlarına gelen her olaya güzel gözle bakar, bunlardan kendilerine faydalar ve öğütler çıkarırlar. Hem kişilerin şahsi yaşamlarına hem de toplum hayatına huzur gelir.

Din ahlakı yaşandığında hiç kimse olayları tesadüf ya da rastlantı gözüyle değerlendirmez. Herkes her olayı Allah'ın

tesbit ettiği kader çerçevesinde değerlendirip, bunların arındaki yaratılış hikmetlerini, Allah'ın bu olaylar vasıtasıyla insanlara verdiği dersi anlamaya çalışır. Bu yüzden din ahlakı yaşandığında kimse keşke demez:"

"Keşke dün gitseydim, başıma bunlar gelmezdi... Eğer bu okula başlamasaydım, Amerika'ya gidebilirdim... Keşke yarım saat önce gelseydiniz, beyefendiyi görürdünüz... Keşke bu yoldan gitmeseydik, trafik çokmuş... Keşke seninle evlenmeseydim, gençliğim gitti... Keşke bu elbiseyi giymeseydim, bütün gecem rezil oldu... Keşke dışarı çıkmaysaydım, hastalanmazdım... Keşke yola gece çıkmasaydı, başına bu kaza gelmezdi... Keşke başka doktora gitseydi, daha çabuk iyileşebilirdi... Keşke o uçakta olmasaydı, ölmezdi..." gibi sözler sarf etmez. Dünya hayatları boyunca Allah'ı unutarak, dini gözardı ederek yaşayan insanlar yaşamlarını hep "keşke"lerle geçirdikleri için ahirette de onları keşke diyecekleri başka konular beklemektedir. Ama elbette ki bu keşkeler kendilerine hiçbir yarar sağlamayacaktır:

Ateşin üstünde durdurulduklarında onları bir görsen, derler ki "keşke (dünyaya bir daha) geri çevrilseydik de Rabbimizin ayetlerini yalanlamasaydık ve müminlerden olsaydık". (Enam Suresi, 27)

**DİNSİZLİĞİN
İNSAN ÜZERİNDEKİ
TAHRİBATLARI**

Dinsizliğin toplum düzeninde pek çok olumsuz etkileri olduğu gibi insanların ruhsal ve fiziksel yapıları üzerinde de çok derin tahribatları vardır. Bu bölümde dinsizliğin insanda yaptığı maddi ve manevi tahribatları ele alacağız.

Din ahlakını yaşamayan insanların Allah'a güvenip dayanmamaları hayatlarının sürekli üzüntü, sıkıntı ve stresle geçmesine sebep olur. Bu yüzden psikolojik kökenli pek çok hastalığa yakalanırlar, vücutları çok hızlı yıpranır, kısa sürede yaşlanıp çökerler. Yaşadıkları ruhsal sıkıntının etkisi bedenlerinin her noktasında kendisini gösterir.

En sağlıklı, gösterişli, genç ve güzel bir insan bile bu etkiler sebebiyle kısa bir müddet sonra tanınmayacak hale gelebilir. Genç yaşlarda, yaşlıları olan müminlerde görülmeyen fiziksel bozukluklar onlarda belirmeye başlar; gözleri mat ve cansız olur, saçları çok dökülür, mat ve seyrek olur, erkeklerde kellik daha sık görülür. Psikolojik durumlarının bir sonucu olarak derileri kalınlaşır ve sertleşir, esnekliğini kısa sürede kaybeder. Derilerinin rengi kirli bir sarı veya koyu esmer bir renk alır, zilletli bir görünümdür bu... Hiç kuşkusuz bunda Kur'an'daki temizlik anlayışının yaşanmamasının etkisi de büyüktür. Bunlar din ahlakının yaşanmadığı ve yol gösterici olarak benimsenmediği toplumlarda çoğu kişide görülen özelliklerdir, herkeste o kadar yaygındırlar ki artık doğal karşılanır olmuştur. Dolayısıyla dinsiz bir ortamı tercih etmelerinin karşılığını daha dünyada iken alırlar ama elbette bunun bir de ahiretteki karşılığı vardır.

Müminler ise psikolojik yönden sağlıklı oldukları, hiçbir zaman strese, üzüntüye, ümitsizliğe kapılmadıkları için

bedenen de sağlıklı ve dinç kalırlar. Allah'a tevekkül etmelerinin, güvenip dayanmalarının, herşeye hayır gözüyle bakmalarının, Allah'ın kendilerine olan güzel vaat ve müjdelerinin sürekli sevincini içlerinde taşımanın olumlu etkisi tüm fiziksel özelliklerine de yansır. Tabii ki bu durum, din ahlakını tam anlamıyla kavrayan ve vicdanını tam kullanarak, Kuran'ı hakkıyla yaşayan kimseler için geçerlidir.

Elbette ki onlar da hastalıklara yakalanır ve doğal olarak yaşlanırlar ancak diğerleri gibi psikolojik kaynaklı bir çöküntü şeklinde değildir bu: hastalık, yaşlanma ve ölüm kuşkusuz bütün insanlar için geçerlidir. Fakat tüm bunların hızlı, yoğun ve yıkıcı olması dinden uzak yaşam ve düşünce tarzının kazandırdığı olumsuz psikolojiyle doğrudan alakalıdır. Bütün yaşamını Allah'a dayanarak, güvenerek, her olayda bir hayır arayarak, huzurlu ve mutlu geçiren bir insan üzüntü ve sıkıntılardan uzak olacağı için bedeninin göreceği zararlar da doğal olarak daha az olacaktır.

Din ahlakını yaşamayan bir toplum, manevi açıdan dinin sunduğu rahatı ve huzuru bir türlü elde edememeye, hem psikolojik hem de fiziksel olarak zorluklarla karşılaşmaya mahkumdur. Toplum bunun örnekleriyle doludur.

Günümüzde çağın hastalıkları olarak isimlendirilen iki şey vardır: Stres ve depresyon. Bu iki hastalık kişiye yalnızca psikolojik olarak zarar vermekle kalmayıp, bedeninde de fiziksel olarak çeşitli etkilerle kendisini göstermektedir.

Stres ve depresyona bağlı olarak meydana gelen rahatsızlıkların en belli başlı olanları, bazı akıl hastalıkları,

uyuşturucu madde bağımlılıkları, uykusuzluk, deri, mide, tansiyon hastalıkları, nezle, migren, kemiklerle ilgili birtakım hastalıklar, böbrek dengesizliğı, solunum bozuklukları, alerjiler, kalp krizi, beyinde büyüme meydana gelmesi gibi sorunlardır. Tabii ki tüm bu hastalıkların oluşma sebebi, her zaman stres veya depresyon olmayabilir. Fakat bilimsel olarak da ispatlandığı gibi bunların çıkış noktası çoğı kez psikolojik kaynaklıdır.

Din ahlakının hakim olduğı bir hayat ise beraberinde tevekkülü, kader inancını getirdiğı için kişi rahat olur, herşeyinde yalnızca Allah'ı vekil tutar, olaylar karşısında yapması gereken en hayırlı şeyi, Allah'ın en çok beğen-

diğı ve razı olduğı davranışı sergiler. Bunun sonucu artık ne olursa olsun elinden gelenin en güzelini yapmış olmanın vicdani rahatlığı içindedir. En olumsuz sonuçla bile karşılaşırsa bunun Allah'tan gelen bir deneme olduğunu ve Kuran'da kendisine gösterildiğı gibi tepki vermesi, değerlendirmesi gerektiğini bilir. Hiçbir ümitsizliğe, üzüntüye ve strese kapılmaz. Çünkü gerçek hedefi ahirettir ve önemli olan da sonsuz ahiret mükafatını kazanmak için gerektiğı gibi hareket etmiş olmasıdır. Allah'a olan güçlü inancından dolayı, hiçbir olaydan hiçbir olumsuzluktan etkilenip güçsüzleşmez, daima rahat ve huzurludur. Dolayısıyla bu ruhsal ve psikolojik sağlığı, bedensel sağlığına da olumlu bir etki olarak yansır.

İşte din ahlakını yaşamak ile yaşamamak arasındaki derin farklardan biri budur. İnanmayanlar dünyayı yaşayabilmek, çok sevdikleri, değer verdikleri bedenlerini bu kısa dünya yaşamında çok iyi koruyarak, onu dünya tutkuları için kullanmak isterler. Bu şekilde karda olacaklarını düşünürler, ama yanılırlar. Din ahlakını yaşamamakla, değil karlı çıkmak çok büyük zarara uğrarlar. Ahiretteki büyük azabın öncesinde dünyada da bu şekilde azap görürler. Onların din ahlakını yaşamaktan şiddetle sakındırdıkları bedenleri, hiç beklemedikleri, ummadıkları bir zamanda bu şekilde tahribatlara uğrar ve çoğunlukla bunların telafisi de mümkün olmaz.

İnsanın ruhunu da, bedenini de Allah, din ahlakını yaşamak üzere yaratmıştır. Dinin yaşandığı bir sisteme göre ayarlanmış, buna uygun özelliklerle donatılmıştır. Ve bu beden yaratılışına aykırı kullanıldığında maddi ve manevi olarak bozulmaya, çökmeye mahkumdur. Nitekim insan ruhuyla bedeni aslında birbiriyle çok yakından bağ-

lantılıdır. İkisini de Allah yaratmıştır ve ikisinin de yaratılışlarına uygun kullanılmaları şarttır.

Aynı şekilde insanlar bedenlen de şiddetli zararlar görürler. Bedenle ruhun yakın ilişkisi açık bir gerçektir. Toplumda da bunun örneklerine sık sık rastlanır. Çok neşeli, huzurlu, dünyaya güzel gözle bakabilen, başlarına gelen olaylarda güzel bir taraf yakalayabilen, isyana, karamsarlığa kapılmayan insanların genelde bedenlen de sağlıklı ve dinç oldukları, geç yaşlandıkları bilinir. Bu nedenle insanlara gazetelerde, dergilerde her fırsatta genç ve sağlıklı kalmaları için mutlu ve huzurlu bir yaşam sürmeleri, güler yüzlü olmaları, iyimser olmaları, çabuk öfkelenmemeleri yönünde çağrılar yapılır. Oysa dikkat edilirse bunlar zaten din ahlakının yaşanmasıyla mümkün olan, dinin şart koştuğu özelliklerdir. Kuran ahlakı tam olarak benimsenmeden ve yaşanmadan insanların bu ruh halini elde etmeleri imkansızdır.

**CAHİLİYENİN
DİN KONUSUNDAKİ
SAPKIN İNANÇLARI**

Cahiliye toplumu denilince, bu insanların Allah'ın varlığını hiç bilmedikleri ya da din ahlakından habersiz oldukları düşünülmemelidir. Aksine cahiliye toplumu insanların büyük bir kısmı kendilerini ve tüm evreni yaratan, üstün güç sahibi Allah'ın varlığını kabul ederler. Ancak kendi ilkel mantıklarıyla geliştirdikleri sapkın bir din anlayışları vardır. Kuran'da pek çok ayetle bu insanların Allah'ın varlığını bildikleri halde düşünmedikleri ve gerçekleri kavrayamadıkları haber verilmiştir:

Andolsun, onlara: "Gökleri ve yeri kim yarattı, güneşi ve ayı kim emre amade kıldı?" diye soracak olursan, şüphesiz: "Allah" diyecekler. Şu halde nasıl oluyor da çevriliyorlar? (Ankebut Suresi, 61)

Andolsun, onlara: "Kendilerini kim yarattı?" diye soracak olsan, elbette: "Allah" diyecekler. Öyleyse nasıl olur da çevriliyorlar? (Zuhruf Suresi, 87)

De ki: "Göklerden ve yerden sizlere rızık veren kimdir? Kulaklara ve gözlere malik olan kimdir? Diriyi ölüden çıkararak ve ölüyü diriden çıkararak kimdir? Ve işleri evirip-çeviren kimdir? Onlar: "Allah" diyeceklerdir. Öyleyse de ki: "Peki siz yine de korkup-sakınmayacak mısınız? (Yunus Suresi, 31)

Söz konusu insanların Allah'ın varlığını, herşeyin yaratıcısı olduğunu bildikleri halde sapmalarının nedeni ise, dünyaya karşı duydukları şiddetli tutkudur. Bu tutku sebebiyle farkına vardıkları gerçekleri göz ardı eder ve kendilerini çeşitli bahanelerle kandırırlar. Eğer bu

konu hakkında samimi bir biçimde düşünecek olurlarsa, etraflarındaki düzeni mükemmel bir şekilde yaratan Allah'a kulluk etmeleri gerekeceğini anlarlar. Onlar ise böyle bir yükümlülüğün altına girmek istemezler. Eğer Allah'a iman edecek olurlarsa, ahiretin varlığını da kavrayacaklarını ve ahiret için ciddi bir hazırlık yapmaları gerekeceğini bilirler. Bu da onların dünyaya olan şiddetli bağlılıklarından vazgeçmeleri anlamına gelir ki, böyle bir şeyi de asla kabul edemezler. İşte cahiliye toplumunun bu noktada sığındığı yöntem, düşünmemek ve vicdanlarını rahatlatacak bahaneler bularak açıkça gördükleri bu gerçeğe kaçmaya çalışmaktır.

Bu inkarın meydana getirdiği vicdan azabından kurtulmak için ise din konusunda çeşitli sapkın inançlar geliştirirler. Geliştirdikleri mantıklar boş birer kandırmacadan başka bir şey değildir ve hepsi birbirinden oldukça farklı olmakla birlikte, temelde sadece tek bir amaca yöneliktir; din ahlakını yaşamaktan ve Allah'a kulluk etmekten kaçmak...

Bununla beraber cahiliyenin din hakkında geliştirdiği bu sapkın inançların her biri bundan 1400 yıl önce Allah'ın müminlere bir kılavuz olarak indirdiği Kuran'da detaylıca açıklanmıştır. Bu nedenle ilerleyen sayfalarda inceleyeceğimiz bu sapkın inançlar, cahiliye insanını dünyada iken kandırsa bile, ahirette kurtaramayacaktır. O gün herkes dünyada iken Kuran'ra gösterilen doğrulardan sorumlu tutulacak ve tüm işlediklerinden sorguya çekilecektir. Vicdanının sesine kulak veren ve imanı nefsinin tutkularından üstün tutan insanlar sonsuz ikramla mükafatlandırılacaklardır. 60-70 senelik geçici bir dünya hayatı uğruna Allah'ın gösterdiği gerçeklerden yüz çevi-

rip, yalanlayanlar ise telafi edilemez bir pişmanlıkla karşılaşacaklardır:

Ateşin üstünde durdurulduklarında onları bir görsen; derler ki: "Keşke (dünyaya bir daha) geri çevrilseydik de Rabbimizin ayetlerini yalanlamasaydık ve mü'minlerden olsaydık". (En'am Suresi, 27)

O inkar edenler Müslüman olmayı nice kereler dileycekler. (Hicr Suresi, 2)

Çoğunluğun doğru yolda olduğuna inanırlar

Din ahlakından uzak yaşayan insanların hayatlarına hakim olan sapkın mantıklardan biri, "çoğunluk tarafından kabul gören düşüncenin doğru olduğu"dur. "Bu kadar çok kişi böyle düşündüğüne ve böyle yaşadığına göre bir bildikleri vardır" ya da "yanlış olsa bu kadar insan bu fikrin peşinden gider mi?" gibi mantıklarla kendilerini kandırırlar. Hele bir de örnek aldıkları çoğunluk içerisinde itibar kazanmış ve belirli yerlere gelmiş kimseler bulunuyorsa, bu çoğunluğu kendilerine rehber edinmekten kaçınmazlar.

Oysa ki çoğunluk tarafından uygulanması, yapılan bir şeyin meşru olduğunu göstermez. Aksine Kuran'a uymayan insanlar için bu aynı zamanda da tehlikeli bir tuzaktır. Ayette bu sır müminlere haber verilmiş ve çoğunluğun peşinden gitmemeleri konusunda uyarılmışlardır:

Yeryüzünde olanların çoğunluğuna uyacak olursan, seni Allah'ın yolundan şaşırtıp-saptırırlar. Onlar ancak zanna uyarlar ve onlar ancak 'zan ve tahminle' yalan söylerler. (Enam Suresi, 116)

**"Onlar, Allah'ın nurunu ağızlarıyla
söndürmek istiyorlar.
Oysa Allah, kendi nurunu
tamamlayıcıdır;
kafirler hoş görmese bile."
(Saf Suresi, 8)**

Kuran'daki bu uyarı doğrultusunda, müminler çoğunluğa değil Kuran'a ve vicdanlarına itibar ederler. Cahiliye toplumu bireyleri ise, çoğunluğun peşinden giderek, dünyada kendilerini koruyabilecek bir güç ve ahirette kendilerini savunabilecekleri makul bir mazeret bulduklarını sanırlar. Fakat olaylar hiç de umdukları gibi gelişmez. Dünyada dini göz ardı eden kalabalık, ahirette onları yapayalnız ve yarımsız bırakacaktır:

(Böyle bir günde) Hiçbir yakın dost bir yakın dostu sormaz. (Mearic Suresi, 10)

Ve kişi mazeretlerini öne sürüp, "herkes böyleydi" ya da "çoğunluğun doğru yolda olduğunu sandım, çoğunluğa uydum" dediğinde, bunların hiçbir geçerliliği olmadığını görecektir:

Artık o gün, zulmedenlerin ne mazeretleri bir yarar sağlayacak, ne (Allah'tan) hoşnutluk dilekleri kabul edilecektir. (Rum Suresi, 57)

İşte cahiliye toplumunun din konusunda ölçü aldığı bu sapkın mantığın, ne dünyada ne de ahirette hiçbir geçerliliği yoktur. "... Ancak insanların çoğu iman etmezler" (Rad Suresi, 1) ayetiyle çoğunluğun doğru yolda olmayacağı, aksine doğru yolda olanların tarih boyunca her dönemde azınlık bir topluluktan oluştuğuna dikkat çekilmiştir.

Öldükten sonra yok olacaklarına inanırlar

Cahiliye insanları, var olan herşeyin bu dünyada gözleriyle görebildikleri, elleriyle tutabildikleri ve hissedebildikleri maddeden ibaret olduğuna inanırlar. Bu nedenle de dünyadaki hayatları sona erdikten sonra bir da-

ha yaşamayacaklarına kendilerini ikna ederler. Aslında bu onların inkarları için öne sürdükleri bir mazeretten başka bir şey değildir. Çünkü düşünen her insanın kavrayabileceği gibi, ahiretin yaratılması ile dünyanın yaratılması arasında hiçbir fark yoktur. Nasıl kendileri bir hiç iken yokluktan var edildilerse, bunlara güç yetiren Allah şüphesiz bunun bir benzerini yaratmaya da kadirdir.

Ancak cahiliye inancında direten kimseler, son derece açık olan bu gerçeği görmek ve anlamak istemezler. Kuran'da onların bu direnişleri için öne sürdükleri mazeretler şöyle ifade edilmiştir:

Kendi yaratılışını unutarak Bize bir örnek verdi; dedi ki: "Çürümüş-bozulmuşken, bu kemikleri kim diriltecekmiş?" De ki: "Onları, ilk defa yaratıp-inşa eden diriltecek. O, her yaratmayı bilir." (Yasin Suresi, 78-79)

Dediler ki: "Biz yer (toprağın için) de yok olup gittikten sonra, gerçekten biz mi yeniden yaratılmış olacağız?" Hayır, onlar Rablerine kavuşmayı inkar edenlerdir. (Secde Suresi, 10)

Elbette böyle açık bir gerçeği inkar etmelerinin kendilerince bir sebebi vardır. Ahiretin varlığını inkar etmek, herşeyden önce, kendilerini dünyaya bağlılık konusunda haklı çıkaracaktır. Aksi takdirde, ölümden sonra dirileceklerini kabul etmek, aynı zamanda dünyada yaptıkları iyiliklerden ve kötülüklerden hesaba çekilecekleri anlamına gelir ki, bu gerçek onların kurmuş olduğu tüm batıl sistemi alt üst eder.

Ahiretin varlığını tasdik eden bir insan, ahiret hayatı için de hazırlık yapması gerektiğini bilir. Cahiliye insanla-

rı ise, yaşam konusunda o kadar hırslıdırlar ki, böyle bir kabule asla yanaşmazlar. İşte kendi ilkel mantıklarıyla buna çözüm olarak, ahireti tamamen reddetmeyi bulmuşlardır. Ancak bu onlara kayıptan başkasını arttırmaz; üstelik bu cahilce inanışları sebebiyle hem dünyada sıkıntılı bir hayat sürerler, hem de ahirette sonsuz bir azaba mahkum olurlar. Bu durumda ölümden sonra yaşam olduğunu inkar etmenin kişiye sanıldığı gibi kazanç değil, sadece kayıp getireceği son derece açıktır.

İman etmek için mucize görmeleri gerektiğine inanırlar

Kimi insanların din hakkında geliştirdikleri sapkın inançlardan biri de, iman etmek için doğaüstü bir olay görmeleri gerektiğidir.

Cahiliye toplumunun öne sürdüğü bu mucize arayışı, sadece bir kaçıştan ibarettir ve bu, tarih boyunca inkarda direnen her topluluk tarafından ortaya atılmıştır. Bu topluluklar Allah'ın varlığına inanmak için, O'nun doğa kanunlarının dışında olaylar yaratmasını ve kendilerine gönderilen peygamberlerin elçiliklerine inanmak için de, elçilerin insanüstü özellikler göstermelerini istemişlerdir. Kuran'da bu insanların talep ettikleri mucizelerden bazıları şöyle sıralanmıştır:

Bize kavuşmayı ummayanlar, dediler ki: "Bize meleklerin indirilmesi ya da Rabbimizi görmemiz gerekmez miydi?"... (Furkan Suresi, 21)

Andolsun, Biz bu Kur'an'da her örnekten insanlar için çeşitli açıklamalarda bulunduk. İnsanların çoğu ise ancak inkarda ayak dilettiler. Dediler ki: "Bize yerden pınarlar fışkırtmadıkça sana

kesinlikle inanmayız." "Ya da sana ait hurmalıklardan ve üzümlerden bir bahçe olup aralarından şarıl şarıl akan ırmaklar fışkırtmalısın." "Veya öne sürdüğün gibi, gökyüzünü üstümüze parça parça düşürmeli ya da Allah'ı ve melekleri karşımıza (şahid olarak) getirmelisin." "Yahut altından bir evin olmalı veya gökyüzüne yükselmelisin. Üzerimize bizim okuyabileceğimiz bir kitap indirinceye kadar senin yükselişine de inanmayız." De ki: "Rabbimi yüceltirim; ben, elçi olan bir beşerden başkası mıyım?" (İsra Suresi, 89-93)

Bilgisizler, dediler ki: "Allah bizimle konuşmalı veya bize de bir ayet gelmeli değil miydi?" Onlardan öncekiler de onların bu söylediklerinin benzerini söylemişlerdi. Kalbleri birbirine benzeşti. Biz, kesin bilgiyle inanan bir topluluğa ayetleri apaçık gösterdik. (Bakara Suresi, 118)

Görüldüğü gibi tarih boyunca Allah'tan ve O'nun elçilerinden mucize talebinde bulunanlar sadece inkarcılar olmuştur. Mucize isterler çünkü karşılardaki elçinin kendilerine doğruyu getirdiğinin farkındadırlar. İnkâr edebilmek ya da başka bir deyişle inanmamak için bahane aramaktadırlar. Kuran'da onların bu taleplerinin samimiyetsiz olduğuna şöyle dikkat çekilmiştir:

Olanca yeminleriyle, eğer kendilerine bir ayet gelse, kesin olarak ona inanacaklarına dair Allah'a yemin ettiler. De ki: "Ayetler, ancak Allah katındadır; onlara (mucizeler) gelse de kuşkusuz inanmayacaklarının şuurunda değilmisiniz?" (Enam Suresi, 109)

Allah'ın yalnızca gökyüzünde olduğunu sanırlar

Cahiliye insanların din konusunda kapıldıkları sapkın inançlar oldukça fazladır. Çünkü onlar doğrularını ve yanlışlarını Kuran'a göre değil, kendi ilkel mantıklarına göre belirlerler. Bu da pek çok konuda yanılığa düşmelerine neden olur. Edindikleri bilgileri ya kendilerini yetiştiren büyüklerinden ya da çevrelerindeki insanlardan duymuşlar ve sapkın bir mantık geliştirmişlerdir. İşte bu mantıklardan biri de, Allah'ın varlığı hakkındaki inançlarıdır.

Cahiliye mantığını alan insanlardan kimileri, Allah'a karşı az da olsa bir inanç beslerler. Ancak bu inançları öylesine zayıftır ki, hayatları boyunca Allah'ın varlığını akıllarına getirmek istemez ve düşünmekten kaçınırlar. Çünkü eğer Allah'ı düşünecek olurlarsa, vicdanlarıyla O'nun üstünlüğünü ve hakimiyetini kabul etmek durumunda kalacaklarını bilirler. İşte bu nedenle Allah'ı Kuran'da anlatıldığı şekilde tanıyamaz ve kudretini takdir edemezler. Bunun yerine Allah'ı kendi sınırlı akıllarınca değerlendirmeye kalkışırlar. Söz gelimi Allah'ın gökyüzünde uzak bir gezegende bulunduğunu düşünürler. Hatta bir çoğu da Allah'ı kafalarında cahilce bir bakış açısıyla yaşlı bir insan olarak canlandırırılar. Allah'ın insanları ve içerisinde yaşadıkları evreni yaratıp daha sonra da gökyüzünden olan bitenleri izlediğine, ama dünyevi hiçbir işe müdahale etmediğine inanırlar. Bu inanç cahiliye toplumunda öylesine kabul görmüştür ki, Allah'tan bir istekte bulunacakları zaman ellerini gökyüzüne doğru uzatarak, başlarını göğe doğru kaldırarak dua ederler.

Oysa ki, Allah hak olarak indirdiği Kuran'da kullarına Kendisini tanıtmıştır. Kuran'ı kendilerine ölçü alan

müminler Allah'ın Zatı hakkında doğru ve kesin bilgiler elde ederler. Gerçekten de Kuran'a baktığımızda Allah'ın sadece gökyüzünde, sınırlı bir mekanda bulunmadığını, ne kainatı, ne insanları, ne de diğer varlıkları kendi hallerinde başıboş bırakmadığını çok açık bir biçimde görürüz. Gözle görülmeyen bir toz zerreciğinden yaratılmış olan tüm varlıklara kadar tek sahibi ve tek hakimidir. Ezelden ebede kadar var olan tek varlık Allah'tır. O'nun Zatı dışında herşey yok olucudur. Allah her varlığın kaderini belirleyen ve her birini an an koruyup kollayanıdır. Bir ayette Allah insanlara, **"Andolsun, insanı Biz yarattık ve nefsinin ona ne vesveseler vermekte olduğunu biliriz. Biz ona şahdamarından daha yakınız"** (Kaf Suresi, 16) diyerek, kendilerine, içlerindeki damarlardan daha yakın olduğunu bildirmiştir. İnsan yaşamını sürdürürken kendisine en yakın olan varlık yalnızca Allah'ın Kendisi'dir. Allah insanı çepeçevre kuşatmıştır ve ona "sonsuz yakın"dır. Kuran'ın birçok ayetinde Allah'ın bizim gördüğümüz ve görmediğimiz her yerde olduğu, her yeri sarıp kuşattığı açıklanmıştır:

Doğu da Allah'ındır, batı da. Her nereye dönerseniz Allah'ın yüzü (kıblesi) orasıdır. Şüphesiz ki Allah, kuşatandır, bilendir. (Bakara Suresi, 115) Göklerde ve yerde ne varsa tümü Allah'ındır. Allah, herşeyi kuşatandır. (Nisa Suresi, 126)

İbadetleri sadece yaşlılıkta uygulamanın yeterli olacağına inanırlar

İnsanların çoğu geçici menfaatler elde etmek uğruna ahiret menfaatlerini gözardı ederler. Gerçeği fark etmiş oldukları halde yüz çevirmenin verdiği vicdan azabı on-

ları zaman zaman da olsa, yaptıklarını sorgulamaya iter. İşte bu noktada ortaya attıkları bahaneleri ise, "henüz dini yaşamak için çok erken olduğu, daha çok genç oldukları"dır. Vicdanlarını rahatlatmak için kendilerine "bir gün dinin gerekliliklerini mutlaka uygulayacakları" telkinini yaparlar. Burada bahsettikleri "bir gün" ise ölümün kesin olarak yaklaştığını hissettikleri "yaşlılık" dönemidir.

Dini yaşamayı yaşlılık dönemine ertelerler çünkü bu insanların çoğu, kendilerince gençken "hayatın tadını çıkarmak" arzusu içindedirler. "Hayatlarının baharında olduklarını" düşünür ve eğer o yaşlarda dini kabul ederlerse, "gençliklerinin boşa gideceğine" inanırlar. Bununla birlikte nasıl olsa, belli bir yaştan sonra doğal olarak, fiziksel imkansızlıklarından dolayı dünyadan ellerini eteklerini çekeceklerdir. Bu durumda din ahlakını yaşamakta bir mahsur olmadığını düşünerek, vicdanlarının gördüğü, akıllarının tasdik ettiği gerçekleri bile bile göz ardı eder ve ertelerler.

Bu bakış açısı cahiliye toplumlarında oldukça makul karşılanır. Ancak ölümün yaklaştığı yaşlılık yıllarında gerçekten din ahlakını yaşamaya başlayan bazı insanların, böyle bir hesap ile yaşadıkları imanın samimiyeti şüpheli olacaktır. Çünkü gençken bir an olsun Allah'a kulluk etmeyi düşünmeden yaşam sürmeyi, yaşlılıklarında ise ölümden önceki son günlerinde Allah'ın emirlerini uygulamayı tercih etmişlerdir. Kendi mantıklarına göre böylelikle gençken yaptıkları tüm aşırılıklar affedilecek ve bir anda cennete hak kazanacaklardır.

Elbette her insan hayatının her aşamasında tevbe edip Allah'a yönelebilir. Doğruyu görüp, teslim olan her insanı Allah dilerse bağışlar ve cennetle mükafatlandırır.

**İman edenler ve imanlarını
zulümle karıştırmayanlar,
işte güvenlik onlar içindir
ve onlar hidayete
ermişlerdir.**

(Enam Suresi, 82)

Ancak unutmamak gerekir ki Allah Kuran'da kişinin tevbesinin hangi şartlarda kabul edileceğini de bildirmiştir:

Allah'ın (kabulünü) üzerine aldığı tevbe, ancak cehalet nedeniyle kötülük yapanların, sonra hemencecik tevbe edenlerinkidir. İşte Allah, böylelerinin tevbelerini kabul eder. Allah, bilendir, hüküm ve hikmet sahibi olandır. Tevbe, ne kötülükleri yapıp-edip de onlardan birine ölüm çattınca, "ben şimdi gerçekten tevbe ettim" diyenler, ne de kafir olarak ölenler için değil. Böyleleri için acı bir azab hazırlamışızdır. (Nisa Suresi, 17-18)

Yaşlılıkta ya da ölüm yaklaştığında dini yaşamlarının yeterli olacağı şeklinde sapkın bir inanca sahip olan insanların, bu ayetler doğrultusunda şunları düşünmeleri ve korkmaları gerekir: Gerçekten vicdanı ve şuuru açık her insan, Allah'ın varlığını ve gücünü takdir edebiliyorsa, doğrulara boyun eğmekte gecikmemelidir. Çünkü uzakta sandığı ölüm, her an kendisini bulabilir ve yaşlılığa ulaşmadan bir anda ahirete gidebilir. Ve o zaman kişi geri dönüşü olmayan bir pişmanlıkla karşılaşır. Kuran'da birçok ayet ile insanlara bu hatırlatma yapılmıştır:

Suçlu-günahkarları, Rableri huzurunda başları öne eğilmiş olarak: "Rabbimiz, gördük ve işittik; şimdi bizi (bir kere daha dünyaya) geri çevir, salih bir amelde bulunalım, artık biz gerçekten kesin bilgiyle inananlarız" (diye yalvaracakları zamanı) bir görsen. (Secde Suresi, 12)

Ateşin üstünde durdurulduklarında onları bir görsen; derler ki: "Keşke (dünyaya bir daha) geri çevrilseydik de Rabbimizin ayetlerini yalanlamasaydık ve mü'minlerden olsaydık." (En'am Suresi, 27)

"Nasıl olsa bağışlanırsınız" diye düşünürler

İnsanların çoğu temelde iman etmemekle birlikte, ahiret hayatının gerçekten var olabileceğine dair küçük de olsa bir şüphe duyarlar. Bu konuyu hiçbir zaman ciddi olarak düşünmezler, ancak yine de "eğer varsa" ihtimaline karşı nasıl bir bahane öne sürecekleri akıllarına gelebilir. Çünkü eğer öldükten sonra insanların işledikleri herşeyden sorguya çekilecekleri bir ahiretle karşılaşılırsa, zor durumda kalacaklarını bilirler. Bu noktada kendileri için iki alternatif belirlerler. Ya dünyaya karşı olan ideallerinden vazgeçecek, Allah'ın beğendiği kurallar, emir ve yasakları doğrultusunda yaşamlarını sürdüreceklendir ya da vicdanlarını rahatlatmanın ve kural tanımadan yaşamamanın bir yolunu bulacaklardır.

Cahiliye mantığıyla hareket ettikleri için tartışmasız ikinci alternatifi seçerler. Vicdanlarını rahatlatmak için buldukları bahane ise "nasıl olsa bağışlanırsınız" mantığıdır. Allah'ın "esirgeyen ve bağışlayan" olduğunu bildikleri için, her ne kadar kusur ve hata işlemiş olurlarsa olsunlar, Allah'ın tevbelerini kabul edeceğini düşünürler. Kendilerince ne kadar nankörlük yaparlarsa yapsınlar, ne kadar inkar ederlerse etsinler, yaptıkları unutulacak ve bağışlanacaktır.

Bunun yanında çevrelerindeki herkesin aynı yöntem başvurması da bu kişileri yanıltan bir başka unsurdur. Karşılarındaki kişilerin "nasıl olsa Allah bizi bağışlar" sözü tam aradıkları desteği sağlar. Çok fazla düşünmeden bu fikri kabul ederek yaşamlarına devam ederler. Bu ruh halleri Kuran'da şöyle tarif edilmiştir:

... (Bunlar) şu değersiz olan (dünya)nın geçici yararını alıyor ve: "Yakında bağışlanacağız" di-

yorlar. Bunun benzeri bir yarar gelince onu da alıyorlar. Kendilerinden Allah'a karşı hakkı söylemekten başka bir şeyi söylemeyeceklerine ilişkin Kitap sözü alınmamış mıydı? Oysa içinde olanı okudular. (Allah'tan) Korkanlar için ahiret yurdu daha hayırlıdır. Hala akıl erdirmeyecek misiniz? (Araf Suresi, 169)

Oysa Kuran'da bildirildiğine göre, cahiliye toplumu-
nun geliştirdiği bu fikrin Allah katında ve hesap gününde hiçbir geçerliliği yoktur. Allah sonsuz bağışlayıcı ve sonsuz esirgeyici olandır. Ancak bu, kusur işleyen ve bunun bilincine vardığında da hemen vazgeçen insanlar için geçerli bir durumdur. Yoksa kasıtlı olarak bir plan içerisinde hareket eden ve gerçeği bildiği halde sırt çevirenler için değil. Allah Kuran'da samimi Müslümanların tavrını şöyle haber verir:

Ve 'çirkin bir hayasızlık' işledikleri ya da nefislerine zulmettikleri zaman, Allah'ı hatırlayıp hemen günahlarından dolayı bağışlanma isteyenlerdir. Allah'tan başka günahları bağışlayan kimdir? Bir de onlar yaptıkları (kötü şeylerde) bile bile ısrar etmeyenlerdir. İşte bunların karşılığı, Rablerinden bağışlanma ve içinde ebedi kalacakları, altından ırmaklar akan cennetlerdir. (Böyle) Yapıp-edenlere ne güzel bir karşılık (ecir var.) (Al-i İmran Suresi, 135-136)

Kendilerini cennete layık zannederler

Cahiliye toplumunda en çok kullanılan "vicdan rahatlatma" bahanelerinden biri, "kalp temizliğinin yeterli olacağı" açıklamasıdır. Cahiliye insanları din ahlakını uygulamadıkları halde, kalplerindeki bu sözde temizlik sebebiy-

le kendilerinin cennete layık olduğuna inanırlar. Kendilerince iyi insanlardır ve kimseye bir zararları yoktur. Bu durumda, eğer ahiret hayatı ile karşılaşsalar bile, cenneti hak etmek için önlerinde hiçbir engel olmadığını düşünürler. Ancak bu kanaate nereden vardıkları sorulacak olsa, buna Kuran'dan hiçbir delil gösteremezler. Çünkü bu tamamen kendilerine ait sapkın bir inançtan ibarettir. Kuran'da onların bu sapkın inançları şöyle ifade edilmiştir:

Oysa ona dokunan bir zarardan sonra tarafımızdan bir rahmet taddırsak, mutlaka: "Bu benim (hakkım)dır. Ve ben kıyamet-saatinin kopacağını da sanmıyorum; eğer Rabbime döndürülsem bile, muhakkak O'nun katında benim için daha güzel olanı vardır." der. Ama andolsun Biz, o kafirlere yaptıklarını haber vereceğiz ve andolsun onlara, en kaba bir azabtan taddıracağız. (Fussilet Suresi, 50)

Görüldüğü gibi, kendilerini bu şekilde avutan insanların samimi bir imanları yoktur. Kıyamet gününe dahi kesin bir kanaatleri yoktur. Yalnızca kıyamet gününün gerçekleşmesi ihtimaline karşı, (kendilerince) vicdanlarını rahatlatma yöntemi olarak bilinçaltılarında "cennetlik olduklarına inanma" gibi bir kendilerini kandırma psikolojisi geliştirmişlerdir. Böyle ikiyüzlü bir psikoloji içinde, yaptıkları kötülüklerden dolayı hesaba çekilecekleri, cehenneme girebilecekleri akıllarına geldiğinde kıyametin kopmayacağını düşünür, öldükten sonra mezarda çürüyüp sonsuza kadar yok olacakları düşüncesinin dehşetine kapılınca ise mutlaka diriltilip cennete sokulacakları fikriyle kendilerini avuturlar.

Allah'ın cennet ile müjdelediği kullarında olduğunu haber verdiği belirli tavırlar vardır. Ancak Allah'ı çok seven ve Allah'tan çok korkan bir insan cennetle müjdelebilir. Allah'ı çok seven ve O'ndan çok korkan bir insanın tavrı da kişinin, Allah'ın isteklerini uygulamadaki titizliğiyle kendini belli eder. Allah, Kuran'da pek çok ayette ancak namazı kılan, diğer tüm farzları yerine getiren, çok şükreden, çok bağışlanma dileyen, malını ve canını Allah yoluna adayan, mümin alametlerini üzerinde taşıyan insanların cennete gideceğini açıklamıştır.

Görüldüğü gibi Kuran'da "kalp temizliği" diye bir ölçüden bahsedilmez. Bu, cahiliye toplumunun, vicdanını rahatlatmak ve sorumluluklarından kaçmak için ürettiği bir safsatadan ibarettir. Kişinin kendisini savunduğu kalp temizliği konusunda kendisine neyi ölçü aldığı meçhuldür. Ölçüleri yine cahiliye ölçüleridir ve kişiden kişiye değişmektedir. Sözelimi hırsızlık yapan bir insan da kendisine göre masum olabilir. Çünkü bu kişinin iddiasına göre de kalbi son derece temizdir ve yaptığı bu ahlaksızlığı da isteyerek değil, sadece ihtiyaçtan yapıyordur. Ama elbette bu kişi çok hatalı bir mantık içindedir.

O halde şu sonuca varabiliriz: Cahiliye sistemi tamamen sahtekarca temellere dayanır ve Kuran'a göre hiçbir geçerliliği yoktur. Cennete girebilmenin ölçüsü her şeyden önce Allah'tan başka hiç kimseden korkmamak, Allah'ı çok sevmek, O'ndan başka dost ve yardımcı olmadığını bilmek ve Allah'ın emirlerini samimiyetle uygulamaktır. Kuran'da bu ölçü şöyle ifade edilmiştir:

Cennet de, muttakiler için, uzakta değildir, (o gün) yakınlaştırılmıştır. Bu, size vadolanandır;

(gönülden Allah'a) yönelip-dönen (İslam'ın hükümlerini) koruyan, görmediği halde Rahman'a karşı 'içi titreyerek korku duyan' ve 'içten Allah'a yönelmiş' bir kalb ile gelen içindir. "Ona 'esenlik ve barış (selam)la' girin. Bu, ebedilik günüdür. (Kaf Suresi, 31-34)

Cehenneme belirli sayıda insanın gireceğini zannederler

Cahiliye insanların öne sürdükleri bir başka ilkel mantık daha vardır: Cehennem dar ve kısıtlı bir mekan olduğunu ve buraya ancak belirli sayıda insanın sığabileceğini sanırlar. Buna karşılık dünya üzerinde asırlardır gelmiş geçmiş tüm insanların sayısı ile bir kıyaslama yaparak, bu kalabalığın cehennem için çok fazla olduğu kanısına varırlar. Bu durumda da bir tercih yapılması gerektiğini ve kendilerine sıra gelene kadar daha günahkar ve daha azgın karakterli insanların cehenneme konulacağını ve kendilerinin de cennete gireceklerine inanırlar.

Oysa ki, cahiliyenin ortaya attığı bu mazeret baştan sona yanlıştır. Allah sonsuz kudret sahibidir ve örneksiz yaratandır. Dilediği zaman, dilediği yerde, dilediği genişlikte bir mekan yaratabilir. Bu nedenle cehennem dolması ve kimi insanların sığmadıkları için cennete konulması gibi bir durum söz konusu değildir. Ayrıca Kur'an'da bize cehennem sınırlı bir mekan olmadığı, aksine inkar edenlerin sayısı ne kadar çok olursa olsun, hepsini alacak ve hatta daha fazlasını dahi soracak kadar geniş bir yer olduğu açıklanmıştır:

**O gün cehenneme diyeceğiz: "Doldun mu?"
O da: "Daha fazlası var mı?" diyecek. (Kaf Suresi, 30)**

Cehennem nedir, sen bilir misin? Ne alıkoyar, ne bırakır. Beşere delicesine susamıştır. (Müddessir Suresi, 27-29)

Her insan hayatı boyunca yaptığı iyi ve kötü tüm işlerden sorumlu tutulacak ve ahirette bu tavırlarının karşılığını eksiksiz olarak görecektir. Bu, Allah'ın sonsuz ve mutlak adaletinin bir gereğidir. Bu nedenle dünya hayatını Allah'tan ve O'nun emirlerini uygulamaktan uzak olarak geçiren kişilerin, ahirette herhangi bir sebeple cehennem azabından kurtulmaları mümkün değildir. Kur'an'da, Allah'ın mutlak adaleti şöyle açıklanır:

... Onlar, 'bir hurma çekirdeğindeki iplikçik kadar' bile haksızlığa uğratılmazlar. (Nisa Suresi, 49)

O gün, Allah hak ettikleri cezayı eksiksiz verecektir ve onlar da Allah'ın hiç şüphesiz hak olduğunu bileceklerdir. (Nur Suresi, 25)

**CAHİLİYE
TOPLUMUNUN
ÖNEMLİ BİR ÖZELLİĞİ:
İKNA EDİLEMELERİ**

Normal bir akla ve şuur açıklığına sahip olan bir insan, kendisine keskin ve akılcı deliller sunulduğu zaman fikri her ne olursa olsun, doğrular karşısında boyun eğer ve hemen ikna olur. Çünkü bir insan olarak her zaman için yanılma ihtimalinin olabileceğinin farkındadır. Bilmediklerini öğrenmenin, yanıldığında kabul edip fikir değiştirmenin insanı küçük düşüreceğini değil, aksine geliştireceğini bilir.

Ancak gördükleri delilleri ve duydukları gerçekleri bu şekilde samimi ve dürüst bir bakış açısıyla değerlendirmeyen insanlar da vardır. Cahiliye sisteminin mantık örgüsüyle hareket eden bu kimseler, sabit fikirli ve inatçı yapılarıyla dikkat çekerler. Bu insanların öncelikli olarak hedefledikleri şey, doğruyu bulmak ya da yanıldıkları noktaları düzeltmek değildir. Onlar konu her ne olursa olsun, kendi bildiklerini karşı tarafa kabul ettirmek ve böylece de kendilerini haklı çıkartmak peşindedirler. Hiçbir zaman yanılabilirlerine ihtimal vermez, akıllarını şiddetle beğenirler. Bu, kimi insanlarda öylesine bir hal alır ki, gözüyle gördüğü somut deliller dahi kişinin ikna olması için yeterli olmaz. Fakat bu, onların doğru ile yanlış biribirinden ayırt edememelerinden değil, aksine doğru olanı vicdanlarıyla gördükleri halde bile bile anlamazlıktan gelmelerinden kaynaklanmaktadır. Kuran'da cahiliye toplumunun bu özelliğine geçmişteki kavimlerden şöyle bir örnek verilmiştir:

Siz (Müslümanlar,) onların size inanacaklarını umuyor musunuz? Oysa onlardan bir bölümü, Allah'ın sözünü işitiyor, (iyice algılayıp) akıl erdirdikten sonra, bile bile değiştiriyorlardı. (Bakara Suresi, 75)

Her ne pahasına olursa olsun inkarda direten bu insanlara doğruları göstermek, onları ikna etmek için yeterli olmaz. Özellikle de iman etmeleri konusunda, kendilerine gösterilen delillere karşı tamamiyle duyarsız bir tavır sergilerler. Nitekim Kuran'da bu gerçeğe de, "**şüphesiz, inkar edenleri uyarсан da, uyarmanın da, onlar için farketmez; inanmazlar**" ayetiyle dikkat çekilmiştir. (Bakara Suresi, 6)

Peki nasıl olur da aynı akılcı deliller kimi insanlara sunulduğunda onlar hem vicdanen hem de aklen ikna olurken, cahiliye insanları bu durumdan etkilenmezler? Onları bu derece inatçı ve ısrarlı bir tavra sürükleyen şey nedir?

Kuşkusuz ki bu neden, kitabın başından beri önemle üzerinde durulan cahiliye toplumunun dünyaya olan sevgileri ve hırs derecesindeki bağlılıklarıdır. Doğruları açıkça gördükleri halde, vicdanlarına baskı yaparak nefislerinin peşinden giderler. Eğer vicdanlarının sesini dinleyip, gördükleri doğrular karşısında teslim olurlarsa, bunun dünya hırslarını kıracağı ve ahiret inancını getireceğini bilirler. Bu noktaya gelmeyi hiç istemediklerinden dolayı da daha en başından vicdanlarına baskı uygularlar. Peşi sıra gittikleri nefis ise ayetlerde de belirtildiği gibi, "**Allah'ın dilemesi dışında daima, var gücüyle kötülüğü emreder**" (Yusuf Suresi, 53) Bu nedenle nefis, kendisine sığınan ve kendisine teslim olan kişilerin, doğrular karşısında ikna olmamaları için her türlü telkini yapar.

Bunun yanında dünyadan kopmak istemeyen insanların nefislerine yol gösteren negatif bir güç de şeytandır. Kuran'da şeytan'ın insanların doğrular karşısında ikna olmalarını engellemeye çalışacağı şöyle bildirilmiştir:

Dedi ki: "Madem öyle, beni azdırdığından dola-

yı onlar(ı insanları saptırmak) için mutlaka senin dosdoğru yolunda (pusu kurup) oturacağım. Sonra muhakkak önlerinden, arkalarından, sağlarından ve sollarından sokulacağım. Onların çoğunu şükredici bulmayacaksın. (Araf Suresi, 16-17)

Kendilerine şeytanı ve nefislerini rehber edinen bu insanların ikna edilememesi, tarih boyunca tüm peygamberlerin karşılaştıkları ve bu uğurda ciddi şekilde mücadele verdikleri bir durumdur. Her peygamber cahiliye dinini yaşamakta olan kavimlerine hakkı ve doğruyu getirmiş, ancak iman eden az bir topluluk dışında kalanlar dini yaşama konusunda ikna olmamışlardır. Bu konuda Kuran'da yer alan en çarpıcı örneklerden biri Nuh Peygamberin kavmine ilişkindir. Hz. Nuh gönderildiği cahiliye toplumunun gerçekleri görmesi ve iman etmesi için her türlü yolu denemiştir. Ancak kavmi, kulaklarını parmaklarıyla tıkayacak kadar ileri gitmiş ve ikna olmamakta direnmiştir:

Dedi ki: "Rabbim, gerçekten kavmimi gece ve gündüz davet edip-durdum."Fakat benim davet etmem, bir kaçıştan başkasını arttırmadı.Doğrusu ben, Sen'in onları bağışlaman için her davet edişimde, onlar parmaklarını kulaklarına tıkadılar, örtülerini başlarına çektiler ve büyüklük tasladıkça büyüklük gösterip-direttiler. "Sonra onları açıktan açığa davet ettim. Daha sonra (davamı) onlara açıkça ilan ettim ve kendilerine gizli gizli yollarla yanaşmak istedim." (Nuh Suresi, 5-9)

Nuh: "Rabbim, gerçekten onlar bana isyan etti-

ler; mal ve çocukları kendisine ziyandan başka bir şeyi arttırmayan kimselere uydular." (Nuh Suresi, 21)

Kuran'daki tüm bu açıklamalardan da anlaşıldığı gibi, cahiliye toplumunun ikna edilememesi, onların nefislerine uyma, haktan yüz çevirme ve dünyayı tercih etme konusundaki inatlarından kaynaklanmaktadır. Bu nedenle de kendilerine sunulan deliller ne kadar güçlü olursa olsun yüz çevirirler. Bu tutumlarını sürdürürebilmek için de çeşitli mazeretler öne sürerler. Allah Kuran'da insanların en çok hangi konularda ikna edilemediklerini ve bunlara karşı ne tür bahaneler öne sürdüklerini açıklamış ve bu konudaki samimiyetsizliklerini müminlere haber vermiştir.

Ancak bu konuyu incelemeden önce, cahiliye toplumunun ikna olmamak için başvurduğu temel yöntemlerden biri olan demagoji konusunu ele almakta fayda vardır.

Şeytanın cahiliye toplumuna öğrettiği direnme yöntemi: "Demagoji"

Cahiliye toplumunun ikna olmadıkları konularda başvurdukları en temel yöntemlerden biri "demagoji" yapmaktır. "Demagoji"yi, kimi zaman çıkarlarını, kimi zaman gururlarını, kimi zaman da itibarlarını korumak amacıyla başvurdukları dolambaçlı ve samimiyetsiz konuşmaların ve bu konuşmalarda kullandıkları davranışların tümü olarak tanımlayabiliriz. Karşı tarafın haklılığını bastırmak için sürekli söz kesmek, bağırarak üste çıkmak, ardı arkası gelmeyen yalanlarla savunma yapmak en bilinen demagoji yöntemlerinden sadece birkaç tanesidir.

İnkarcılar dini kavramak için kullanmadıkları zekala-

rını, demagoji sanatlarını geliştirmek için var güçleriyle kullanırlar. Haklı çıkabilmek ya da menfaat elde edebilmek için olmadık mantıklar üretirler. Ama tüm bunların temelinde yatan asıl amaçları, gerçeklere karşı direnmek, haklı çıkmak ve böylece de vicdanlarını rahatlatacak bir bahane bulmaktır.

Bu yöntem, kişilerin tek başlarına geliştirdikleri bir sistem değildir; her konuda olduğu gibi bu konuda da onlara şeytan rehberlik eder. Kuran'da şeytanın Allah'a karşı ilk nankörlüğünde yine demagojik konuşmalara sığındığına, diğer bir deyişle ilk demagoğun şeytan olduğuna şöyle dikkat çekilmiştir:

(Allah) Dedi ki: "Ey İblis, iki elimle yarattığıma seni secde etmekten alıkoyan neydi? Büyüklendin mi, yoksa yüksekte olanlardan mı oldun?"
Dedi ki: "Ben ondan daha hayırlıyım; Sen beni ateşten yarattın, onu ise çamurdan yarattın."
Dedi ki: "Ben, kuru bir çamurdan, şekillenmiş bir balçıktan yarattığın beşere secde etmek için var değilim." (Allah) Dedi ki: "Öyleyse ordan (cennetten) çık, artık sen kovulmuş bulunmaktasın. (Sad Suresi, 75-77)

Şeytan, Allah'ın huzurunda "Adem'e secde etmesi" söylendiğinde kibirlenip direnmiş ve sapkın bir mantıkla açıklamalar getirerek demagoji yapmaya kalkışmıştır. Bahane olarak öne sürdüğü şey ise, insanın çamurdan kendisinin ise, kendince ondan daha üstün olan, ateşten yaratılmasıdır. Oysa ki şeytanın asıl amacı itaatsizlik yapmak ve baş kaldırmaktır. Çamur ile ateş arasında kıyas yapması ise, tamamen bir bahanedir ibarettir.

İşte cahiliye insanının durumu da aynı böyledir. Önce

inkar etmeye karar vermiş, ardından buna uygun bahaneler bulmaya girişmiştir. Bu noktada da yaptığı samimiyetsizliği örtbas etme ve vicdanını rahatlatma isteğiyle şeytanın tavrını örnek alarak demagoji kılıfına sığınmıştır.

Şeytan, kendisine uyan bu insanlara içlerindeki "nefislerinin sesi" yoluyla sürekli sinsice demagoji yöntemleri gösterir. Öyle ki insan kendi içinde bir yanda hiç ar vermeden doğruları söyleyen vicdanıyla diğer yanda da daima kötülüğü emreden ve sayısız bahaneler öne sürerek vicdanını susturmaya çalışan, şeytanın sözcülüğünü yapan nefsiyle karşı karşıya kalır. Böylece şeytan her an ve her durumda insanlara yaklaşır ve onları doğru olandan uzaklaştırmaya çalışır.

İşte dünyanın her neresinde ve hangi dönemde yaşamış olursa olsunlar insanların dine karşı öne sürdükleri mazeretlerin ve kullandıkları taktiklerin yüzyıllardır neredeyse "kelimesi kelimesine" hep aynı olmasının sebebi budur. Kuran'da bu gerçeğe şöyle dikkat çekilmiştir:

Onlar bunu (tarih boyunca) birbirlerine vasiyet mi ettiler? Hayır; onlar, 'azgın ve taşkın (tağiy)' bir kavimdirler. (Zariyat Suresi, 53)

Hayır; onlar, geçmiştekilerin söylediklerinin benzerini söylediler. (Müminun Suresi, 81)

Ancak burada şu önemli noktayı belirtmekte fayda vardır. Şeytan, yaratılmış tüm insanlar, melekler ve cinler gibi Allah'ın hakimiyeti ve kontrolü altında olan bir varlıktır. Cahiliye toplumlarında sanıldığı gibi, kendine ait bir gücü yoktur. Bir imtihan vesilesi olarak faaliyetlerini sürdürmesine, Allah izin vermektedir. Allah bu gerçeği ayetlerde şöyle açıklar:

Dedi ki: "Rabbim, öyleyse onların dirileceği gü-

ne kadar bana süre tanı." Dedi ki: "Öyleyse, sen (kendisine) süre tanınanlardansın." "Bilinen günün vaktine kadar." Dedi ki: "Rabbim, beni kışkırttığın şeye karşılık, andolsun, ben de yeryüzünde onlara, (sana başkaldırmayı ve dünya tutkularını) süsleyip-çekici göstereceğim ve onların tümünü mutlaka kışkırtıp-saptıracağım." "Ancak onlardan muhlis olan kulların müstesna." (Allah) Dedi ki: "İşte bu, bana göre dosdoğru olan yoldur." "Şüphesiz, kışkırtılıp-saptırılmışlardan sana uyanlar dışında, senin Benim kullarım üzerinde zorlayıcı hiçbir gücün yoktur." (Hicr Suresi, 36-42)

Tarih boyunca pek çok topluluk kendilerine Allah'ın emirleri ve yükümlülükleri hatırlatıldığında şeytanın klasik demagoji yöntemlerine başvurmuş ve böylece gerçeklerden kaçabileceklerini düşünmüşlerdir. Kuran'da, inkar edenlerin bu psikolojileri ve ne tür demagojik konuşmalarla kendilerini kurtarmaya çalışacakları önceden bildirilmiş ve insanların ikna olmamakta kullandıkları bu metodlara dikkat çekilmiştir.

Ölümün yakın olduğuna ikna edilememeleri

Cahiliye toplumu insanlarını, ölümle her an karşılaşabilecekleri konusunda ikna etmek mümkün değildir. Bu kadar kesin ve açık bir gerçek olmasına rağmen, insanların büyük bir kısmı ölümün yakınlığını unutmaya çalışırlar. Çünkü ölüm, delicesine bağlı oldukları dünya hayatını yok eder, din ahlakının uygulanması gerektiğini hatırlatır, cehennem gerçeğini karşılarına çıkarır. Kaçmak için ise "düşünmemek" tek yöntemleridir.

Ölümü düşünmeyen ve özenle bu konudan kaçan cahiliye halkı, ölüme karşı bir isyan hali içerisinde. Ölenlerin ardından "pisi pisine gitti", "gencecik yaşında ölüverdi", "keşke o ölmeseydi de ben ölseydim", "hayatının baharındaydı" gibi yorumlar yaparak isyanlarını dile getirirler. Ölümün Allah'ın emri olduğunu ve Allah'ın her şeyi hayırla ve bir kader üzerine yarattığını düşünmezler. Ayrıca kendilerini düşünmemeye o kadar çok alıştırmışlardır ki, çoğu zaman bu tarz ifadelerin Allah'ın takdirine karşı bir isyan olduğunun dahi farkına varmazlar.

Cahiliye toplumlarında ölüm konusunda daha pek çok cahilce yorum vardır. Örneğin; onlara göre yaşlı ve hasta birinin ölmesi son derece makuldür. "Kurtuldu" diyerek ölümünü tasdik ederler. Bu tarz ölümlerin "sıralı" ölüm olduğunu düşünürler. Özellikle yaşlı birinin hiçbir acı çekmeden yatağında uyurken ölmesi, onlara göre olağan, hatta "güzel" bir ölümdür. Ancak genç birinin ani ölümünde aynı şeyi düşünmeleri hemen hemen imkansızdır. Oysa onun da eceli genç yaşta ölmektir; ama bunu asla anlayamazlar.

Bir başka cahilce iddiaları da, ölümün birtakım olaylar zincirinde gerçekleştiğini düşünmeleridir. Örneğin; bir araba kazasında ölen biri için **"o yola girmeseydi ölmezdi"** diye düşünürler. Kuran'da peygamber dönemindeki inkarcıların ölen kişiler için **"Yanımızda olsalardı, ölmezlerdi, öldürülmezlerdi"** (Al-i İmran Suresi, 156) dedikleri haber verilmiş ve insanlar bu sapkın mantığa karşı uyarılmışlardır. Çünkü hiçbir ölüm tesadüfi olarak gerçekleşmez. Daha o kişi dünyaya gelmeden ön-

ce ne zaman, nerede ve nasıl öleceği Allah katında bellidir. Allah bu gerçeğe, **"Sizin aranızda ölümü takdir eden Biziz ve Bizim önümüze geçilmiş değildir" ayetiyle dikkat çekmiştir.** (Vakıa Suresi, 60)

Bu insanlar için, yakın çevrelerinden özellikle de henüz yaşı genç bir tanıdıklarının ölümü, ani ve beklenmedik bir durumdur. Bu kişinin özellikle, bir kaza ya da ağır bir hastalık sonucu ölmüş olması, genç ve sağlıklı görülen bedeninin tanınamayacak hatta bakılamayacak hale gelmesi, ölümü unutmak isteyen bu tip insanlara büyük bir darbe olur. Daha bir-iki gün önce beraber oldukları bir insanı, yol kenarında, geçirdiği bir trafik kazası sonucu tanınmayacak bir halde yerde yatarken görmeleri, daha sonra da bu kişinin siyah bir naylon torbanın içine konulup morga götürülmesi, bu zihniyette bir insanın unutmaya çalıştığı birçok şeyi aklına getirir. Çünkü ayaklarından ve kafasından tutularak taşınıp morga kaldırılan bu insan belki de, bir gün öncesine kadar işlerinde nasıl yeni girişimler yapacağı, hayatta ne tür başarılarla imza atacağı gibi konulardan bahsetmekte ve aynı kendisi gibi ölümü kendisinden çok uzaklarda görmekteydi. Oysa şimdi bu kimsenin belki de bir zamanlar oldukça beğendiği bedeni, kokuşmaması amacıyla bir an önce morga kaldırılacak ve orada diğer ölülerin bulunduğu soğuk dolaba terk edilecektir.

Bir iki gün içinde de beyaz bir bezin içine sarılarak kendisi için açılan çukurun içine atılacaktır. İdealleriyle, dünyaya bakış açısıyla kendisine çok benzeyen bir insanı bu durumda görmek kişinin kalbini bir anda korkuyla doldurur. Çünkü kendisi de bir gün bu duruma düşecek, hiç beklemediği bir anda ölümle karşılaşacaktır.

Ancak cahiliye toplumundaki çoğu kişi için bu korku, çok kısa sürer. Aradan az bir süre geçmeden umursuz zihniyetlerine yeniden geri döner ve ölümü yine kendilerinden uzak görmeye başlarlar. İşlerinin başına dönüp tekrar para kazanmaya ya da kendi deyimleriyle "hayatın gerçekleriyle yüzyüze gelmeye" başlamalarıyla birlikte eski yapılarına geri dönerler. Sanki bir süre önce ölümle burun buruna gelen kimseler kendileri değilmişcesine, ölümü hafife alan demagojik konuşmalar yapmaya başlarlar. "Yalan dünya işte, insanlar bir varmış bir yokmuş..." ya da "ölümlü dünya, yok olup gitti işte!" gibi anlamsız konuşmalar yapar, ancak söyledikleri sözün ne manaya geldiğini dahi düşünmezler. Kimileri de "ölümünden ötesi yok ya?", "ölenle ölünmez, bak hayat tüm hızıyla devam ediyor", "ölen ölür, kalan sağlar bizimdir" gibi laflarla "madem ölüm herşeyi kesip bitiriyor, öyleyse biz de işimize dönüp 'iki günlük dünya'nın tadını çıkarmaya bakalım" şeklinde çıkarımlarda bulunurlar. Bu yolla, birbirlerine ölümlü dünyada hiçbir şeyi kafalarına takmamalarını ve ölümü bir daha asla düşünmemelerini tavsiye ederler.

Ölümün yakınlığını unutmak için yaptıkları bir başka demagojik konuşma da "ölüm hak, miras helal" mantığını işler. "Ölenle ölünmez" deyip, ölümü akıllarından uzaklaştırır uzaklaştırmaz, yakınlarından kendilerine kalan mirasın miktarını araştırmaya başlarlar. Ölümünden dahi yine dünyaya bağlanacak sonuçlar çıkaran bu insanlara, belki de o mirası harcamaya vakit dahi bulamadan ölümle karşılaşabileceklerini anlatmak ise mümkün olmaz.

Kuran'ın hak kitap olduğuna ikna edilememeleri

Tarih boyunca gelmiş geçmiş tüm cahiliye toplumlarında dikkati çeken bir başka özellik, insanların çoğunun kutsal kitapların Allah'ın indirdiğine ikna edilememiş olmalarıdır. Bunun altında yatan asıl amaçları, yine din ahlakını yaşamaktan kaçmaya çalışmalarıdır. Çünkü bu kitapların Allah'ın indirdiği hak kitaplar olduğunu kabul etmeleri, hak dini ve onun getirdiği yükümlülükleri de sonuna kadar kabul etmelerini gerektirecektir. Oysa onlar vicdanlarını kapatarak, nefislerinin peşi sıra gidebilmek ve ahirette hesap vereceklerini unutarak yaşamak isterler. Bu nedenle, gerçekleri görseler de sonuna kadar direnirler.

Cahiliye toplumlarının tarih içerisinde İncil'e, Tevrat'a ve Zebur'a karşı gösterdikleri bu geleneksel tutumları, Kuran'ın hak kitap olduğuna ikna edilememeleriyle de kendini göstermiştir. Peygamberimiz (sav), kavminin Kuran'a iman etmesi için her yolu denemiş ama onlar ikna olmamakta direnmişlerdir. İnkarda karar kılmış ve peygamberin tebliğine kayıtsız kalmışlardır. Ancak bir yandan da vicdanlarında oluşan rahatsızlığı giderebilmek için çeşitli yöntemlere başvurmuşlardır. Kuran'da bu konularından bazılarına şöyle yer verilmiştir:

İnkâr edenler dediler ki: "Bu (Kur'an) olsa olsa ancak onun uydurduğu bir yalandır, kendisi düzüp uydurmuş ve ona bir başka topluluk da yardımında bulunmuştur." Böylelikle onlar, hiç şüphesiz haksızlık ve iftira ile geldiler. Ve dediler ki: "Bu, geçmişlerin uydurduğu masallardır, bir başkasına yazdırmış olup kendisine sabah ak-

şam okunmaktadır." (Furkan Suresi, 4-5)
"Hayır" dediler. "(Bunlar) Karmakarışık düşlerdir; hayır, onu kendisi uydurmuştur; hayır o bir şairdir. Böyle değilse, öncekilere gönderildiği gibi bize de bir ayet (mucize) getirsin." (Enbiya Suresi, 5)

Görüldüğü gibi, Kuran'ın üstünlüğüne şahit oldukları halde, peygamberi şairlikle, büyücülükle suçlamış, hatta Kuran'ı kendisinin yazdığını iddia etmişlerdir. Allah katından hiçbir bilgileri olmadığı halde zanlarda bulunmuş, Allah adına yalan söylemiş ve peygambere yönelik iftiralarda bulunmuşlardır. Kuşku yok ki, aslında kendileri de Kuran'ın Allah katından indirilen hak kitap olduğunu ve peygamberin asla böyle bir şey yazamayacağını çok iyi bilmektedirler. Ya da peygamberin ne şair ne de büyücü olmadığına, aksine son derece güzel ahlaklı, samimi ve dürüst bir insan olduğuna en başta kendileri şahittirler. Ama bu bölümün başında da belirttiğimiz gibi, cahiliye insanları bu şekilde mazeretler öne sürerek kendilerini inkarda sabit kılmak, çevrelerinden taraftar toplamak ve böylece vicdanları üzerinde oluşan baskıyı hafifletmek isterler. Cahiliye toplumunun bu demagojik konuşmaları ise, Kuran'da çok keskin bir biçimde yanıtlanmıştır ve bu konuşmalar dolayısıyla ahirette alacakları karşılık da açıkça bildirilmiştir:

Hiç şüphesiz o (Kur'an), şerefli bir elçinin kesin sözüdür.O, bir şairin sözü değildir. Ne az inanıyorsunuz?Bir kahinin de sözü değildir. Ne az öğüt alıp-düşünüyorsunuz? Alemlerin Rabbin-den bir indirilmedir. (Hakka Suresi, 40-43)
Yoksa: "Onu kendisi uydurup-söyledi" mi diyor-

lar? Hayır; onlar iman etmiyorlar. "Şu halde, eğer doğru sözlüler iseler, benzeri bir söz getirsinler." (Tur Suresi, 33-34)

Bu Kur'an, Allah'tan başkası tarafından yalan olarak uydurulmuş değildir. Ancak bu, önündekileri doğrulayan ve kitabı ayrıntılı olarak açıklayandır. Bunda hiç şüphe yoktur, alemlerin Rabbindendir. Yoksa: "Bunu kendisi yalan olarak uydurdu" mu diyorlar? De ki: "Bunun benzeri olan bir sûre getirin ve eğer gerçekten doğru sözlüyseniz Allah'tan başka çağırabildiklerinizi çağırın." Hayır, onlar ilmini kuşatamadıkları ve kendilerine henüz yorumu gelmemiş bir şeyi yalanladılar. Onlardan öncekiler de böyle yalanlamışlardı. Zulmedenlerin nasıl bir sonuca uğradıklarına bir bak. (Yunus Suresi, 37-39)

**TOPLUMSAL
SORUNLAR
DİN AHLAKININ
YAŞANMASIYLA
ÇÖZÜLÜR**

Din ahlaki yaşanmadığı zaman insanların nasıl bir ruh haline ve karakter özelliklerine sahip olduklarını ve bunun neticesinde ortaya çıkan insan modellerini daha önceki bölümlerde detaylı olarak gördük. Bu bölümde ise din ahlakını yaşamaya başlayan bir toplumda asırlardır yerleşmiş bulunan sosyal yaraların nasıl bir bir ortadan kalktıklarını göreceğiz.

Her türlü ahlaki dejenerasyon biter

Din ahlakının yaşanmadığı toplumların en belirgin özelliği, topluma ahlaki dejenerasyonun hakim olması ve bunun her geçen gün sınır tanımaz bir şekilde artmasıdır. Bu toplumlarda Kuran hükümleri, Allah rızası veya Allah korkusu gibi değerler yaşanmadığından, bu dejenerasyonu engelleyecek hiçbir sınırlama yoktur. Her ne kadar toplumlarda gelenek göreneklerin, insanlar veya yöneticiler tarafından geliştirilen toplumsal kuralların çeşitli önleyici etkileri olsa da, bu kuralların insanlar tarafından üretilmiş olması ve temellerinde Allah korkusunun olmaması insanların vicdansız, merhametsiz ve insaniyetsiz davranmalarını engelleyememektedir.

Mesela ahlaksızlık yapan bir insanın daha da ahlaksız olmaması için hiçbir sebep yoktur. Bir işyeri sahibini düşünün. Eğer bu kişi Allah'a inanmıyor ve O'ndan korkup sakınmıyorsa zaten vicdansızlığa karar vermiş ve en küçük fırsatta bunu uygulamaya hazır hale gelmiş bir kişidir. Çünkü bir insanın kendisini Yaratana itaat etmemesi, O'nun verdiği nimetleri fark edememesi ve O'nun emirlerine, yasaklarına isyan etmesi zaten vicdansızlıkların en büyüğüdür. Böyle bir insanın işyerinde çalıştırdığı kişilere karşı kötü muamele yapması, sinirlenip hakaret

etmesi, onları en az parayla en fazla sürede ve en fazla emekle çalıştırması kendi vicdanına göre oldukça makul bir davranış olacaktır. Birlikte iş yaptığı kişileri ya da şirketleri eline imkan geçtiğinde dolandırmaması, kendi şirketini büyütüp güçlendirmek, daha fazla para kazanmak için kanunsuz işlere başvurmaması için kendisini bağlayıcı bir sebep ise olmayacaktır.

Başta da değindiğimiz gibi ilahi kanunlar ölçü alınmadığında ahlaki ölçüler herkese göre değişecektir. Birine göre çok büyük ahlaksızlık olan bir konu diğere göre normal bir durum gibi gözükebilir. Bu nedenle din ahlakının yaşanmadığı toplumlarda ahlaki değerler kişiden kişiye, yaştan yaşa, bölgeden bölgeye, şehirden, ülkeden, ve toplumdan topluma da değişmektedir. Tek bir değer yargısı olmadığı için de toplumda sık sık ahlaki ölçülerde tartışmalar, çatışmalar yaşanır. Her yeni nesil bir öncekine göre ahlaki değerler açısından daha dejenere'dir.

Ancak burada önemli olan nokta ahlaki dejenerasyonda sürekli hızı artan bir ilerleme olmasıdır. Toplumlar eksik olan Allah inançları nedeniyle her yıl daha da yıpranmakta, bir yıl önce topluma çok uç gelen bir hareket ya da kavram, bir yıl sonra toplumun tüm fertleri tarafından makul karşılanmaya başlanmaktadır. Fakat bu elbette o toplumdaki çok şey götürmekte, dinsizliğin getirdiği kötü ahlak her geçen gün daha da şiddetlenmektedir. İlginç olan da ahlaksızlık modernizme eş gösterilerek, topluma bu yönde telkin verilmektedir. "Modern toplumun, 21.yy. insanı özgür, rahat ve sınırsız olmalıdır." şeklinde bir anlayış, dinsiz ideologlar tarafından toplumlara yerleştirilmektedir.

Ahlaksızlığın yaşı her gün daha da küçülürken, yapılan ahlaksızlık çeşitleri de çoğalmaktadır. ABD ve Avrupa'da çocuk katillerinin sayısında önemli bir artış söz konusudur. Uzak Doğu ülkelerinde de çocuklar küçük yaşlardan itibaren kendilerini fuhuş pazarının ortasında bulmakta, her tür sapık ilişkiye alet olmaktadır. 80'li yıllarda cinsel sapıklıklar kimsenin ağzına dahi alamadığı utanılacak kavramlarken, günümüzde bu tür ilişkiler normal karşılanabilmekte, bu ahlaksızlıkları yapanlara sempatiyle bakılabilmekte, bunlara karşı çıkanlar ise modern olmamakla (gerici olmakla) suçlanmaktadır. Dinsiz toplumlardaki insanların bu çabaları ayette şu şekilde tarif edilir:

Çirkin utanmazlıkların (fuhşun) iman edenler içinde yaygınlaşmasından hoşlanarlara, dünyada ve ahirette acıklı bir azab vardır. Allah bilir, siz ise bilmiyorsunuz. (Nur Suresi, 19)

Buna karşın din ahlakı yaşandığında ahlaki dejenerasyon olması mümkün değildir. Herşeyden önce kişiler fert fert Allah'tan çok korktukları için zaten ahlaksızlığa yanaşmazlar. Bunun içinse Kuran'ın hükümlerine uymaları yeterlidir. Örneğin şu ayette Allah'ın istediği ahlaki ölçüler çok açık olarak bildirilmektedir:

Şüphesiz Allah, adaleti, ihsanı, yakınlarla vermemeyi emreder; çirkin utanmazlıklardan (fahşadan), kötülüklerden ve zorbalıklardan sakındırır. Size öğüt vermektedir, umulur ki öğüt alıp-düşünürsünüz. (Nahl Suresi, 90)

Yukarıdaki ve benzeri ayetlerdeki hükümleri bilen müminlerin bunların dışına çıkması mümkün değildir. Bu nedenle inanmış insanlardan oluşan bir toplumda ahlaksızlıkların olması ve yaşanması imkansızdır.

Bunun dışında istisna olarak kişilerden kaynaklanan bir hata olursa buna da diğer müminler göz yummayacakları için yine ahlaksızlık yaşanmayacaktır. Hele cahiliye toplumunda olduğu gibi ahlaksızlıkların teşvik görmesi, yaygınlaşması söz konusu dahi olamaz. Çünkü müminlerin en önemli özelliklerinden biri de ayetlerde sıkça belirtildiği gibi birbirlerine iyiliği emredip, kötülükten men etmeleridir:

Mümin erkekler ve mü'min kadınlar birbirlerinin velileridirler. İyiliği emreder, kötülükten sakındırırlar, namazı dosdoğru kılarlar, zekatı verirler ve Allah'a ve Resûlü'ne itaat ederler. İşte Allah'ın kendilerine rahmet edeceği bunlardır. Şüphesiz, Allah, üstün ve güçlüdür, hüküm ve hikmet sahibidir. (Tevbe Suresi, 71)

Bu durumda din ahlakının yaşandığı bir toplum ahlaki yönden son derece seçkin olur. Çünkü müminler güzel ahlak konusunda birbirleriyle yarışır (Al-i İmran Suresi, 114) ve birbirlerini teşvik ederler (Fussilet Suresi, 33). Kendilerine güzel bir öğüt ve tavsiyede bulunulduğunda da hemen uygularlar (Zümer Suresi, 18). Kur'an'da Allah, din ahlakını yaşayan insanlardan meydana gelen bir toplumun bu özelliklerinden şöyle bahseder:

Siz, insanlar için çıkarılmış hayırlı bir ümmetsiniz; maruf (iyi ve İslam'a uygun) olanı emreder, münker olandan sakındırır ve Allah'a iman edersiniz... (Al-i İmran Suresi, 110)

Kuşkusuz böyle bir toplumun ahlaki yönden dini yaşamayan toplumlara göre ne derece üstün ve seçkin olduğu açıktır.

Aile yapısındaki bozukluklar ortadan kalkar

Toplumların sağlam bir sosyal yapıya sahip olabilmesi sağlam bir aile yapısıyla mümkündür. Aile dejenere edildiği zaman toplumun dejenerasyonu da kaçınılmazdır. O nedenledir ki dinsizliği ilke edinmiş ideolojiler -komünizm, sosyalizm v.b.- öncelikle aileyi hedef alırlar. Nikah, annenin değerliliği, mahremiyet, sadakat, namus, iffet gibi değerleri ortadan kaldırmayı amaçlarlar. Dinsiz toplumlara yön veren felsefeciler ve önderler bu yüzden bu değerleri önemsiz ve kıymetsiz gösterecek telkinlerde bulunurlar. Örneğin eskiden nikahsız beraberlikler toplum tarafından reddedilirken, günümüzde gayet doğal karşılanır olmuştur. Yine nikahsız beraberliklerin yaşı öylesine küçülmüştür ki ortaokul çağındaki çocukların arasında bile bu durumun çok yaygınlaştığı bilinmektedir.

Toplumun genelinde evliliğe olan bakış açısı yanlıştır. Genç kızlar evliliği hayatlarını garanti edecek bir sigorta olarak görürler. Hal böyle olunca tek ölçü maddiyat olur. Bazen buna mevki, dış görünüm, çevre gibi özellikler de eklenir. Ancak en geçerli ölçü paradır. Dolayısıyla cahiliye toplumundaki evliliklerin büyük bölümünde erkeklerde aranan özellik mal ve paradır. Para, mevki, dış görünüm gibi her an, her insanın rahatlıkla yitirebileceği şeyler üzerine bina edilen bir evliliğin ne derece sağlıklı olabileceğini anlamak için boşanma istatistiklerine bakmak yeterlidir. Çünkü bilindiği gibi boşanmalarda yıldan yıla bir artış gözlenmektedir.

Evliliği çökerten sebeplerden bir diğeri de erkeklerin eşlerinde aradıkları özelliklerdir. Bilindiği gibi genel olarak erkeklerin evlenirken aradıkları özelliklerin ba-

şında güzellik gelir. Buna bir de kadının iyi bir eğitim alması ve becerikli olması eklenebilir. Tabii ki iki tarafın da aradığı bu özelliklere sahip olmak kötü bir şey değildir, ancak evlilik gibi sağlam olması gereken bir kurum sadece bunlar üzerine bina edilirse, bu özelliklerin yitirilmesi durumunda bu evliliğin yıkılışını seyretmekten başka bir alternatif de kalmaz.

Oysa evlilikte sadakat, vefa, sevgi, saygı gibi kavramlar çok önemlidir. Ancak, kişileri bağlayıcı dinin sağlam değerleri olmadan bu özellikler sağlanamaz. Dolayısıyla dini değerler olmadan böyle bir evliliğin yıkılması çok kolay olur.

Bu tür bozuk mantıklar üzerine kurulan evliliklerde sağlam bir altyapı olmaması sebebiyle sevgi ve saygı kısa sürede yitirilir ve eşler birbirlerini tanıyamaz hale gelirler. Bu durum gün geçtikçe artan kavgaları, anlaşmazlıkları, ithamları beraberinde getirir. Bir müddet sonra bu durum kabullenilir ve toplumdaki evliliklerin klasik kısır döngüsüne girilir. Doğan çocuklar da bu ortamda yetişirken psikolojisi bozuk, ruh hali dengesiz nesiller oluşmaya başlar. Kuşkusuz dinsiz toplumlarda insanlar, ailelerinden gördükleri doğrultusunda sevgi ve saygıdan uzak bir karakter geliştirirler.

Dini bir yol gösterici olarak kabul etmeyen toplumlarda, aile yapısında bozukluklar çok yaygın olarak görülür. Özellikle paranın aile fertleri arasındaki ilişkilerde kayda değer bir önemi vardır. Bol para veren bir erkek, eşi tarafından her zaman çok sevilir ve ilgi görür, aynı şekilde paralı bir baba çocuklar için önemli bir unsurdur. Ancak bu sevgi ve ilginin ne derece candan olduğunu tahmin etmek güç değildir. Aile reisinin işlerinin bo-

zulması ve verdiği paranın azalması durumunda ise genellikle bu sevgi ve ilgi yerini birden kırgınlığa bırakır. Para yüzünden sık sık sürtüşmeler, kavgalar baş gösterir. Herhangi bir iflas ya da işlerin bozulması durumunda ise kişinin eşi tarafından terk edilmeme garantisi yoktur. Çoğunlukla da bu tür durumlarda evliliklerin hemen bittiği görülür. İşte bu durum da Kuran ahlakını yaşamanın sonuçlarından biridir.

Cahiliye toplumunun evliliğe olan bu bakış açısına karşın müminlerinki çok farklıdır. Onlar evliliğin sonsuza kadar sürmesi niyetiyle evlenirler, çünkü öldükten sonra kendilerini sonsuz bir yaşamın beklediğini bilirler. Eşlerini seçerken en önemli ölçüleri Allah'a yakın (takva) olması, diğer bir deyişle Allah'ın istediği Kuran ahlakını yaşamasıdır. Çünkü diğer bütün özelliklerin geçici olduğunun farkındadırlar. Evlilik yaşamı sırasında iki taraf da tek ölçü olarak Kuran'ı aldığı için çok uyumlu bir birliktelik olur, ilişkilerinde sevgi ve saygı hakimdir. Bir tarafın hata yapması durumunda hemen diğer kişi Kuran ahlakına davet eder ve problem çözülür. Çünkü bu davet karşısında mümin olan bir kişinin kayıtsız kalması imkansızdır. Bu nedenle Allah'tan korkan ve iman sahibi insanların yaptıkları evlilikler çok sağlam olur.

Aile denilince yalnızca eşler arasındaki ilişkiyi düşünmek de hata olur. Çocukların ana babalarına ve diğer aile büyüklerine karşı tavırları da din ahlakının yaşandığı bir ortamda çok saygılı ve hürmetkar olur. Sevgide saygıda kusur olmaz. Günümüz ailelerinde olduğu gibi evlerde bağırma, çağırma, saygısız üslup ve konuşmalar olmaz. Ortama sürekli bir huzur ve sevinç hakim olur. Aile faciaları sona erer. Aile ortamları insanların koşa ko-

şa gitmek istedikleri yerler haline gelir. Şimdiki modellerle kıyas dahi olmaz. Çocuklar ana babalarını velinimetleri olarak görür ve severler. Aileler çocuklarını Allah'ın bir emaneti olarak görür ve korurlar. Aile denince akla sıcaklık, sevgi, güven, dayanışma gelir. Ama tekrar belirtmekte yarar vardır ki bu mükemmel ortama ancak ve ancak dinin tam, eksiksiz ve samimi olarak yaşanmasıyla, Allah korkusu ve sevgisine sahip olmakla ulaşılabilir.

Toplumun fertleri arasında sevgi ve saygı bağı oluşur

Dinsizliğin insanlar üzerindeki manevi etkilerini anlatırken bu insanların sevgiyi ve saygıyı tanımamaları üzerinde durmuştuk. Bu tür insanlardan oluşan bir toplum da elbette, büyüğüyle, küçüğüyle, yaşlısıyla, genciyle, köylüsüyle, kentlisiyle birbirini kucaklayamayan bir toplumdur. Böyle bir ortamda kişi kendisini hep yalnız ve sevgisiz hisseder. Şefkat, merhamet olmadığı gibi herkes yalnızca kendisini düşünür. İnsanların birbirlerine duyduklarını zannettikleri sevgi veya saygı, hiçbir zaman Kur'an'da kastedildiği manada gerçek saygı veya sevgi değildir. Bunun en büyük nedeni ise hayattaki tüm değerlerin çıkar ilişkileri üzerine kurulmuş olmasıdır.

Hiç kimse kimseye gerçekten içinden geldiği için saygı duymaz. Patronuna karşı saygılı olmazsa işten atılacağını bilen bir kişinin, öğretmenine saygı göstermese sınıfta kalabileceğini düşünen öğrencinin, eşini kızdırırsa harçlık alamayacağını anlayan bir kadının saygı anlayışlarının yalnızca çıkar beklentisine dayalı olduğu açıktır.

Oysa temelinde din ve onun getirdiği güzel ahlak olan bir yaşam biçiminde hiçbir zaman bu tür bir durum oluş-

maz. Allah'ı razı etmek için gayret eden, Allah'tan korkan bir mümine herkes doğal olarak sevgi ve saygı duyar. Bu kişinin saygı görmek için mal, mülk, dış görünüm gibi faktörlere gereksinimi yoktur. Sevgi ve saygı görmesi için yalnızca mümin olması, yani Allah'tan korkup sakınması ve O'nu razı etmek için yaşaması yeterlidir.

Dinsiz toplumlarda insanların nasıl bir ruh haline ve ahlak yapısına sahip olduklarını daha önceki bölümlerde anlatmıştık. Şimdi gözünüzde bu insanlardan oluşmuş bir toplum düşünün, sizce bu toplum sevginin ve saygının hakim olduğu bir toplum mudur? Elbette ki değildir. Kendisini yoktan var eden ve ona sayısız nimetler veren Rabbimizi takdir edemeyen, O'nu sevemeyen bir varlık O'nun kullarını tabii ki hiç sevemez. Bunun tek çözümü ise "gerçek" din ahlakının yaşandığı ve Allah sevgisinin hakim olduğu bir toplumdur.

Din ahlakı yaşandığında toplumsal yaşantı nasıl olur?

Dinin varlığı, Allah sevgisini beraberinde getireceği için bu, tüm insanlarda çok olumlu ve güzel bir etki yapar. Herkes Allah'ın rızasını kazanmak için güzel ahlak gösterir, birbirini Allah rızası için sever, sayar. Toplumun geneline şefkat, merhamet, hoşgörü hakim olur. İnsanlar Allah'ın emri doğrultusunda hayırlarda yarışır.

Diğer yandan Allah korkusu sayesinde herkes ahlaksızlıklardan ve kötülüklerden kaçınır. Asırlardır engellenemeyen, önü alınamayan her türlü olumsuzluk bir anda biter. Dinin sıcaklığı ve ruhu her yere hakim olur. Elbette burada kastedilen Kuran'da bildirilen gerçek dindir ve bu din ahlakının samimi olarak yaşanmasıdır.

Bir toplumun varlığında ailenin rolü çok büyüktür.

Din ahlakının tam anlamıyla yaşandığı bir ortamda daha önceki konularda belirtildiği gibi aile ilişkileri çok güzelleşir, hakiki sevgi, saygı yaşanır. Aile olmazsa devletin de milletin de anlamı kalmaz. Bunlar birbirleriyle çok bağlantılı kavramlardır. Aile yıkılınca millet kavramı da yok olur, devlet de zarar görür. Bu durum domino taşları gibi böyle devam eder. Nitekim dinin yaşanmadığı toplumlarda insanların isyancı kişiliklere büründükleri, anarşist eylemlerde buldukları, devlete karşı cephe aldıkları bilinen bir gerçektir. Özellikle de milli ve manevi değerlerin korunması gerektiği durumlarda, Allah korkusu olmayan insanların umursuz davranacakları kesindir. Milli ve manevi çıkarlarla kendi çıkarları arasında bir kıyas yapmaları gerektiğinde dinden uzak insanların kolaylıkla nefislerini tercih edecekleri açıktır. Bu, gerektiğinde vatana ve millete hizmet etmekten, onun uğrunda mücadele etmekten kaçınmaya, hatta bölücü faaliyetlerde bulunmaya kadar geniş bir yelpazede düşünülebilir. Oysa din ahlakını yaşayan insanlar için devlet ve millet kavramları çok büyük değere sahiptir. Gerektiğinde devleti için kişi canını tehlikeye atar, devletin, milletin çıkarlarını şahsi menfaatlerinden üstün görür. Milli ve manevi değerlerini canla başla korur.

Din ahlakının yaşandığı bir ortamda öğrenciler de devlete, millete karşı saygı ve sevgi dolu olurlar. Değil bu mukaddes kurumlara karşı mücadele vermek, tam tersine destek olup, yardım ederler. Günümüzde olduğu gibi askere, polise saldırmazlar, tam tersine devleti koruyan, savunan bu görevlilere karşı son derece hürmetkar ve yardımcı olurlar. Toplum genelinde devlete, orduya ve polise karşı tam bir güven ve sahip çıkma gelişir. Öğrenci olayları, kardeş kavgaları, sağ sol çatışma-

ları gibi problemler ortadan kalkar. Çünkü kimsenin anlayamadığı, çekiştiği, savaştığı bir husus kalmaz. Herkes Allah'ın kitabına iman eder, onda bildirilen güzel ahlak anlayışını benimser, sonuçta da kimse birbiriyle ters düşmez. Sorunların çözümünde herkes kendisini karşısındakinin yerine koyar, merhamet eder, hoşgörülle yaklaşır. Böylece her problem kısa sürede güzellikle halolur.

Devlet böyle bir ortamda çok rahat yönetilir. Ülke çok daha güvenli ve müreffeh bir hale gelir. İdareciler de insanlara karşı çok adil, merhametli olurlar, her türlü adaletsizlik ortadan kalkar. Dolayısıyla kendileri de çok saygı görürler. Böyle devletler de çok güçlü ve sarsılmaz bir temele sahip olurlar.

Din ahlakı yaşanmadığında ise baba oğula, oğul babaya düşman olur, kardeş kardeşe düşer, işçi patrona, işveren işçiye düşman olur. Anarşi yüzünden fabrikalar, işyerleri çalışmaz, hasar görür. Sosyal anarşi olur, fakir kesimler zenginlere saldırır, zenginler fakirleri ellerinden geldiğince sömürmeye çalışır. Çeşitli meslek grupları diğerlerine saldırır. Toplum kargaşalardan, anlaşmazlıklardan, anarşiden geçilmez. Tüm bunların nedeni insanların Allah korkularının olmamasıdır. Allah korkusu olmayan insanlar rahatça haksızlık, adaletsizlik yapabilmekte, cinayet işleyebilmekte, benzeri görülmemiş zulüm ve gaddarlıkları yapmaktan çekinmemektedirler. Üstelik vicdan azabı dahi duymadan, yaptıkları vahşetten pişman olmadıklarını söyleyebilmektedirler. Oysa karşılığında ahirette sonsuz cehennem azabı olduğuna inanan bir kişi bu fiilleri asla işleyemez. Din ahlakı yaşandığında bu saydığımız olumsuzlukların hiçbiri kalmaz. Herşey sükunetle,

güzellikle, adaletle halledilir. Adli olaylar olmaz, karakollar, adliyeler neredeyse hiç iş yapmaz hale gelirler.

İnsanların rahat ve huzurlu olmasıyla birlikte topluma her alanda bereket gelir. Çünkü insanların aklının üstündeki baskı gidince rahatlar, özgür ve rahat düşünme kabiliyetleri gelişir. Güzel ahlakın yaşanmasıyla birlikte insanların mallarına, paralarına, yaptıkları işlere, ticarete, tarıma, endüstriye bereket gelir. Kalkınma hemen her alanda görülür.

Sanatsal faaliyetlerde de büyük atılımlar yapılır. Günlük sıkıntı, sorun ve endişelerden hayal güçleri, düşünce sınırları kavruklaşmış insanlar, din ahlakının yaşanmasıyla birlikte bu sıkıntılardan kurtulurlar. Dolayısıyla sanat kabiliyetleri gelişir, hayal güçleri zenginleşir. Allah'ın Kendi ruhundan üfürdüğünün ve kendisine sonsuza kadar kalması için ihtişamlı, sanatla, binbir çeşit nimetlerle dolu cennetini vaat ettiğinin bilincinde olan bir insan pek tabii ki sanattan ve estetikten en üst düzeyde zevk alabilecek bir ruha sahip olacaktır. Ruhunda bunun zevkini derinlemesine yaşayacak ve daha fazla zevk almak için çaba gösterecektir. Ayrıca çevresindeki insanlara duyduğu sevgi ve saygı da bu kişilere güzellikler sunma azmini arttıracak, bu konuda büyük bir şevk verecektir. Bu nedenle dinin gerçek anlamda yaşandığı ve Kuran'a tam manasıyla uyulduğu bir ortamda her türlü sanatsal akım hızla gelişir.

Ama dini yaşamayan insanların ruhlarını zenginleştirip, güzelleştirme gibi bir gayeleri de yoktur. Çevrelerine güzellik sunma konusunda ise kesinlikle şevklenmezler. Çünkü çevrelerindeki insanları kökeni maymunlara dayalı ve sonunda yokolup gidecek varlıklar olarak de-

ğerlendirirler. Onların tek amaçları nefsanî isteklerini, hayvani güdülerini tatmin edebilmektir. Bunların peşinden gitmek de insanın ruhunu geliştirmez, tam tersine köreltir. Bu tür insanların sanata hiçbir katkıları olamayacağı gibi güzel sanattan zevk almaları, sanatı takdir etmeleri de mümkün değildir. Sanattan zevk almayan, estetik anlayışları bulunmayan insanlardan oluşan bir toplumda sanatçılar da şevk ve azimlerini yitirirler. Ancak para ve çıkar karşılığında yaptıkları için de gerçek anlamda bir sanat eseri ortaya koyamazlar.

Sonuçta din hiçbir katıp karıştırma olmadan, samimi olarak Kuran'da tarif edildiği şekilde yaşandığında dünya bir nevi cennet ortamına dönüşür. İnsanların asırlardır özlemini duydukları, ulaşmak için gayret ettikleri fakat çok uzak gördükleri toplumsal saadet bir anda gerçekleşir.

**CAHİLİYENİN
İLKEL MANTIĞINDAN
UZAKLAŞMAK**

Baştan beri üzerinde durduğumuz gibi, cahiliye insanların dünyaya yönelik yaptıkları hesaplar tutmamış ve bir türlü içinden çıkıp kurtulamadıkları bir sıkıntıya düşmüşlerdir. Dünyada olabilecek en mükemmel şartlar altında yaşasalar dahi, gerçek huzuru, gerçek mutluluğu yakalayamamış olmanın verdiği rahatsızlıktan kurtulamamışlardır. Bu hayat tarzından, monotonluktan, boşluktan, amaçsızlıktan, sıkıntılardan ve korkulardan kurtulabilmelerinin tek yolu vardır. Kuran'da bu önemli sırra şöyle dikkat çekilmiştir:

... Haberiniz olsun; kalbler yalnızca Allah'ın zikriyle mutmain olur. (Rad Suresi, 28)

Ayette haber verildiği gibi, bir insanın gerçek anlamda huzura ve rahatlığa kavuşması, ancak Allah'ı anması, O'nun razı olacağı şekilde bir hayat sürmesiyle mümkün olur. Kuran'ın bu sırrından habersiz olan cahiliye toplumu ise içeri-sine düştüğü durumun "hayatın bir gerçeği" olduğuna, bundan kurtuluş olmadığına inanır. İşte inanan ve bu önemli sırrın bilincinde olan müminlere düşen görev de, bu kimselere "cahiliye sisteminin sunduğu bu mantıktan arınmanın ve hem dünyada hem de ahirette güzel bir hayatla yaşamamanın" yolunu göstermektir. Diğer bir deyişle, Allah'ın tüm insanlara indirdiği Kuran'a uymaya davet etmektir.

İlk olarak hatırlatılması gereken çok önemli bir konu vardır: Söz konusu insanlar, başta cahiliye sistemini benimzedikleri için sonuna kadar bu sistemi yaşamak zorunda olduklarını düşünürler. Bu sistemden kurtuluşun mümkün olabileceğini anlayamazlar. Bu yüzden bu kişilere anlatılması gereken ilk konu budur. Aksine Kuran ahlakıyla tanışmadan önce her insan cahiliye toplumlarının değer yargıları

doğrultusunda yetiştirilmiş ve bu bakış açısıyla yaşamını sürdürmüş olabilir. Önemli olan kendilerine Allah'ın dini anlatıldığında içinde buldukları durumu fark etmeleri ve cahiliye toplumundan koparak, Kuran'a sarılmalarıdır. Nitekim Allah'ın kitapları ve elçileri vasıtasıyla insanları uyarmasının amacı da budur zaten; ataları uyarılmamış ve böylece cahil kalmış toplulukların uyarılıp, din ahlakını yaşamaya davet edilmesi ve böylece doğru yolu seçmelerinin sağlanması. Allah peygamberlerini görevlendirerek tarih boyunca yaşamış olan tüm cahiliye toplumlarının uyarılmasını sağlamış ve onlara içinde buldukları bu cahillikten kurtulmaları için sayısız fırsatlar sunmuştur.

Üzerinde durulması gereken bir başka önemli nokta ise şudur: Allah cahiliye toplumunda yaşayan kimselerin samimi olarak iman etmeleri ve Kuran ahlakını yaşamaları durumunda geçmişte yapmış oldukları her türlü günahı affedebileceğini vaat ederek, cahiliye sisteminden kopup ayrılımlarının yolunu açmıştır.

Cahiliye toplumunun düşüncelerini, inançlarını, yaşam tarzını terk edip iman eden bir kimsenin Allah katında bağışlanacağı müjdelendiği gibi, müminler de bu kimseleri geçmişte yaptıklarından dolayı yargılamazlar. Bu kişinin yaptıklarının tüm karşılığı, Allah'a aittir. Müminler bir insanı, halihazırdaki ahlakına ve tavrına göre değerlendirirler. Bu anlamda, iman ettikten sonra, en uç noktalardan dahi gelmiş olsa, kimsenin geçmişte Müslümanlar arasında bir ölçü oluşturmaz.

Görüldüğü gibi Allah cahiliye toplumundan ayrılıp, dini ahlakını yaşamayı son derece kolay kılmıştır. Bu durumda yapılacak en akılcı davranışın Kuran'a uymak olduğu açıktır. Bir yanda sıkıntı içinde geçirilen 60-70 senelik bir cahi-

liye hayatı ve bunun ardından karşılaşılabilecek sonsuz cehennem azabı; diğer yanda ise, dünya nimetlerinden en iyi şekilde faydalanılan, en güzel ahlaklı insanlarla birlikte, en güzel ortamlarda yaşanan bir yaşam ve kavrayışımızın ötesindeki güzelliklerle dolu ebedi cennet hayatı. Elbette mantıklı tek seçim, Kuran ahlakını yaşamak ve buna karşılık Allah'ın sunduğu güzelliklere kavuşmaktır. Bunun yanında nefislerine uymaktan vazgeçip, vicdanlarını devreye sokan kimseler, bunun sadece mantıken değil aynı zamanda vicdanen de en doğru tercih olduğunu görecektirlerdir. Çünkü bizi yaratan, çevremizi sonsuz nimetlerle donatan ve bu gerçeğin şuuruna varıp Kendisine şükrettiğimiz takdirde, bir de sonsuz cennet hayatını vereceğini vaat eden Rabbinize yönelmek, kuşku yok ki vicdana ve insan yaratılışına en uygun davranıştır.

Ancak tüm bunlara rağmen, Kuran ahlakını yaşamakta tereddüt eden kimseler de olabilir. Kuran'da, **"Hayır; siz çarçabuk geçmekte olanı (dünyayı) seviyorsunuz. Ve ahireti terkedip-bırakıyorsunuz."** (Kıyamet Suresi, 20-21) ayetiyle, bu kimselerin, daha yakın gördüklerinden dolayı dünya hayatına bağlandıklarından bahsedilmektedir.

Bu noktada, halen kararsızlık içinde bocalamakta olan bu insanlara Kuran'da tavsiye edilen ise "ölümü düşünmeleri"dir. Çünkü belki de hiç son bulmayacakmışcasına bağlandığı dünyanın bir gün mutlaka geride kalacağını düşünen kişinin aklı başına gelecektir. Söz konusu kişi düşündüğünde görecektir ki, belki de ani bir kaza ya da beklenmedik bir hastalık burada bahsedilen 60-70 yıllık bir ömre bile ulaşmadan, henüz yirmili otuzlu yaşlardayken ölümüne neden olacaktır. Böyle bir durumda bu insan, diplomalarını, malını, mülkünü, fabrikalarını, evini, arabasını, ailesini,

**Adn cennetleri (onlarındır) ki,
Rahman (olan Allah, onu)
kendi kullarına gaybtan
vadetmiştir. Şüphesiz O'nun
va'di yerine gelecektir.
(Meryem Suresi, 61)**

çocuklarını, kısacası herşeyini dünyada bırakarak toprağın altına girecektir. Çok kısa bir süre içerisinde geriye birkaç kemik parçasından başka bir şeyi kalmayacak olan bu insanın, dünya hayatından, beraberinde ahirete götürdüğü tek şey, Allah için yapıp kazandıkları olacaktır.

Bu nedenle cahiliye sistemini yaşayan kimselerin de bu açık gerçeği bir an önce görmeleri gerekir. Çünkü ölümden sonra her insanın kesin olarak karşılaşacağı gerçek, ahiretin varlığıdır. Orada herkes dünya hayatında yaptıklarının eksiksiz olarak karşısına çıktığına şahit olacaktır. Allah'ı unutanlar, **"Öyleyse bu (azab) gününüzle karşılaşmayı unutmanıza karşılık azabı tadın. Biz de sizi gerçekten unuttuk; yaptıklarınıza karşılık ebedi azabı tadın."** (Secde Suresi, 14) ayeti gereği cehenneme sevk edilecek ve sonsuza kadar tek bir dostları ve yardımcıları dahi olmadan orada azap içinde yaşayacaklardır.

Kendilerine Kuran ahlakı anlatıldığında Allah'ın davetine uyup samimi bir tevbe ile tevbe eden ve Kuran'a tabi olanlar ise, hem dünya hayatında hem de ahirette kurtuluşu ereceklerdir:

Rableri katında dileyebilecekleri herşey onlarındır. İşte bu, ihsanda bulunanların ödülüdür. Çünkü Allah, onların (dünyada) yaptıklarının en kötüsünü temizleyip-giderecek ve yaptıklarının en güzeliyle ecirlerini verecektir. (Zümer Suresi, 34-35)

Erkek olsun, kadın olsun, bir mü'min olarak kim salih bir amelde bulunursa, hiç şüphesiz biz onu güzel bir hayatla yaşatırız ve onların karşılığını, yaptıklarının en güzeliyle muhakkak veririz. (Nahl Suresi, 97)

**SONUÇ:
ÇÖZÜM KURAN
AHLAKIDIR**

Kitabın başından bu yana, dinden uzak yaşayan insanların düşünce ve davranış biçimleri ve bu insanların oluşturduğu toplumsal yapının temel özelliklerini çeşitli açılardan ele aldık. Bu insanların katlandıkları çözümsüz sorunlarla ve sıkıntılarla dolu yaşam biçiminin hem bedenlerine hem de ruhlarına verdiği zararları inceledik. Onların bu durumlarına karşın samimi müminlerin huzur ve güven içindeki yaşamlarından da örnekler verdik. İşte dindar insanların bu huzur ve güvenleri, kitabın pek çok yerinde de bahsettiğimiz gibi Kuran'ın herşeye çözüm olmasından kaynaklanmaktadır. Kuran her probleme, her açmazla en mükemmel ve en akılcı çözümleri sunar:

Adaletsizlik, ihtilaf, eşitsizlik, çekişme, kavga, haksızlık, israf, kuruntu, taassup, zulüm, şiddet, ekonomik ilişkiler, karı koca ilişkileri, ticari ilişkiler, insanlar arası sosyal ilişkiler, akrabalar arası ilişkiler ve bunlar gibi sayısız sosyal sorun ve konu hakkında Kuran ahlakının yaşanması, insanların yaşamlarını kolay, rahat ve mutlu kılacak en temel, en adaletli, en mükemmel ve en köklü çözümleri getirir.

Bunların dışında Kuran her konuda ve her şartta gösterilmesi gereken ideal tavır ve ahlak yapısını da insanlara açıklar. Kuran'da tarif edilen bu üstün ahlak modelini yaşayan insanlardan oluşan bir toplum da elbette asırlardır özlenen ideal yapısına kavuşacaktır.

Kuran'ın her konuda insanlara açıklama getirdiği bir ayette şöyle belirtilmektedir:

... (Bu Kuran) düzüp uydurulacak bir söz değildir, ancak kendinden öncekilerin doğrulayıcısı,

herşeyin 'çeşitli biçimlerde açıklaması' ve iman edecek bir topluluk için bir hidayet ve rahmettir. (Yusuf Suresi, 111)

İnsanlar, hak dinin rehberliği olmadan, ne şahsi ne de toplumsal sorunlarına hiçbir zaman köklü ve tatmin edici çözümleri kendi başlarına bulamazlar. Nitekim tarih boyunca dinden uzak yaşayan toplumların şu ana dek çözmeden taşıdıkları sayısız sorun bu gerçeğin açık bir kanıtıdır. İnsanoğlu dinden yüz çevirdiği takdirde bunun karşılığını kendisinin ve içinde yaşadığı toplumun, asla başa çıkamayacağı sıkıntı ve sorunlarıyla ödemek zorunda kalacaktır. Bu, dinsizliğin dünyadaki karşılığıdır. Ahiretteki karşılığı ise çok daha acı ve sürekli olacaktır.

İnsanı en iyi bilen, onu yaratan Rabbimizdir. Allah insana her devirde hak din sayesinde ihtiyacı olan her türlü bilgiyi ve açıklamayı da göndermiştir. Hak dini uyguladığı takdirde insanın en güzel yaşam biçimini elde edeceğini de bildirmiştir:

Erkek olsun, kadın olsun, bir mümin olarak kim salih bir amelde bulunursa, hiç şüphesiz Biz onu güzel bir hayatla yaşatırız ve onların karşılığını, yaptıklarının en güzeliyle muhakkak veririz. (Nahl Suresi, 97)

Buna rağmen insan, küçük hesaplar, dünyevi çıkarlar, nefsanî zaafı nedeniyle hak dinden yüz çevirdiği takdirde en büyük zararı yine kendisi görecektir. Çünkü insanın Kuran'dan yüz çevirmesi demek onun, kendisi için gereken en hayati bilgilerden yoksun kalması anlamına gelir. Oysa ne kendisinin ne de kendi gibi gelmiş geçmiş insanların taşıdıkları birikim bu dünyada kar-

şısına çıkacak şartlarla ve sorunlarla başa çıkmasına yetmeyecektir. Tüm hayatı, sıkıntı, endişe, stres, kuruntu, terslik ve çözümsüzlüklerle geçecektir. O da bir süre sonra bu durumu kabullenecek, dini yaşamamasının cezası olan azaplarla dolu yaşantısını hayatın gerçeği olarak büyük bir aldaniş içinde ömrünü tüketecektir.

Çözüm ise açıktır; herşeyin yaratıcısı olan Allah'a yönelmek, O'nun bizler için seçip beğendiği dinini yaşayarak gerçek mutluluğa ulaşmaktır. Allah dünyadaki kurtuluş yolunun dine yönelmek olduğunu haber vermiş ve samimi kullarına dini yaşadıkları takdirde dünyada korkuyla karşılaşmayacakları yönünde büyük bir müjde vermiştir:

Allah, içinizden iman edenlere ve salih amellerde bulunanlara va'detmiştir: Hiç şüphesiz onlardan öncekileri nasıl 'güç ve iktidar sahibi' kıldıysa, onları da yeryüzünde 'güç ve iktidar sahibi' kılacak, kendileri için seçip beğendiği dinlerini kendilerine yerleşik kılıp sağlamlaştıracak ve onları korkularından sonra güvenliğe çevirecektir. Onlar, yalnızca bana ibadet ederler ve bana hiçbir şeyi ortak koşmazlar. Kim bundan sonra inkar ederse, işte onlar fasıktır. (Nur Suresi, 55)

**"Sen yücesin, bize öğrettiğinden başka bizim
hiçbir bilgimiz yok.
Gerçekten Sen, herşeyi bilen,
hüküm ve hikmet sahibi olansın."
(Bakara Suresi, 32)**